

Programmeren Provinciaal Rekenkameronderzoek: ervaringen + best practices

Al meer dan 12 jaar ondersteunen vijf provinciale rekenkamers de Statenleden in twaalf provincies bij het controleren van GS en het stellen van kaders voor het handelen van GS. Onder meer via de Programmaraad (soms Raad van Advies genoemd en soms ook als contactpersoon) oefenen de Statenleden invloed uit op de onderwerpen die door de vijf Rekenkamers worden onderzocht. Op dinsdagmiddag 3 oktober 2017 hebben bestuurders van de Provinciale Rekenkamers in de aanloop naar de IPO-dag in Emmen met Statenleden van gedachten gewisseld over ervaringen met het programmeren van het rekenkameronderzoek. Voorafgaand aan deze workshop hebben 59 statenleden en rekenkamerleden gereageerd op tien stellingen over de programmering van provinciaal Rekenkameronderzoek. Aan de workshop zelf leverden 23 personen een actieve bijdrage. Op de volgende pagina's treft u een verslag van het verhandelde. Uw reactie wordt op hoge prijs gesteld. Richt u zich daarvoor tot het bestuur van uw Rekenkamer.

Waarover spraken de leden van de Raad van Advies NRK in Emmen op dinsdag 3-10-17?

Workshop Programmering Rekenkameronderzoek

Dinsdagmiddag 3 oktober 2017, 17.00 – 18.00 uur, Gemeentehuis Emmen, in aanloop naar Drentse IPO-Dag, C4.10-C4.11, Begintijdstip: 17.00 uur.

Mevrouw Hoenderdos (bestuurder-directeur van de Randstedelijke Rekenkamer) heet alle aanwezigen (zie: bijlage 1) van harte welkom. Zij stelt voor de gedachtewisseling vorm te geven aan de hand van de antwoorden die zijn verkregen op de tien stellingen die begin september 2017 door de vijf Provinciale Rekenkamers werden rondgestuurd (zie: bijlage 2). In totaal hebben 59 personen (41 Statenleden, 4 griffiemedewerkers, 9 Rekenkamerbestuurders en 5 Rekenkamersecretarissen) op de 10 stellingen gereageerd. Het is vruchtbaar wat langer stil te staan bij de vraag waarom sommigen zich vóór en anderen zich juist tegen een bepaalde stelling hebben uitgesproken. De onderstaande tekst is een weergave van het besprokene. De onderstaande grafieken bevatten de resultaten van het onderzoek (n=59) en werden tijdens de bijeenkomst als PowerPoint gepresenteerd.

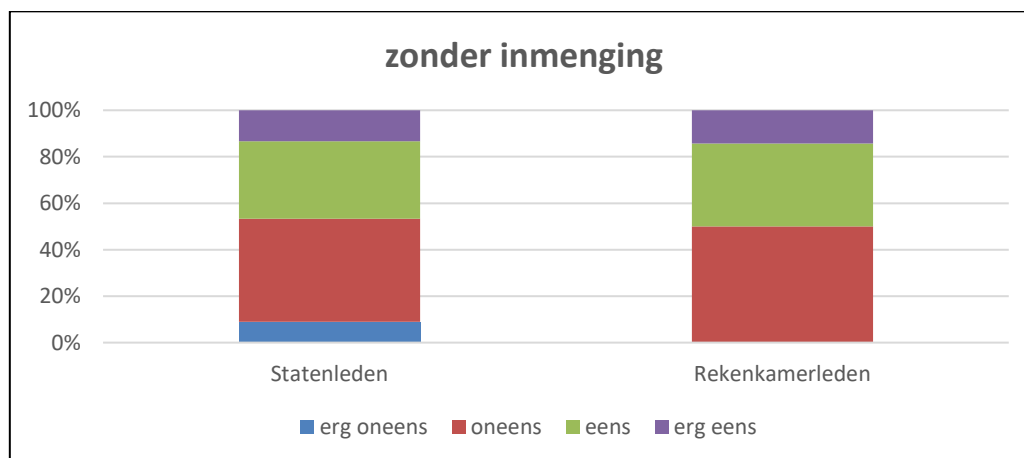
De eerste stelling die door de voorzitter in discussie wordt gebracht, is:

Rekenkamers moeten zonder inmenging PS hun onderzoeksonderwerpen vaststellen

Sommige Statenleden onderschrijven deze stelling waaronder de heer Wiesehahn (Statenlid Noord-Holland). De Rekenkamer moet zelf de keuze maken welke thema's worden onderzocht. Ook is het van belang dat de Rekenkamer zelf bepaalt vanuit welke vraagstelling (invalshoek) het geselecteerde thema wordt onderzocht. Van belang is bovendien dat de Rekenkamer neutraal is en ook vrij is van politieke beïnvloeding. Maar dat wil natuurlijk niet zeggen dat de Rekenkamer niet heel goed moet luisteren naar wat er in de Staten leeft.

Andere sprekers zijn het niet met deze stelling eens. Sommigen stellen dat de Rekenkamer gewoon moet uitvoeren wat de Statenleden willen. De Statenleden zijn verantwoordelijk voor de Rekenkamer: zij zorgen immers voor de benoemingen van de Rekenkamerbestuurders en stellen het budget ter beschikking. Bovendien wordt regelmatig gesteld dat de Rekenkamer moet worden opgevat als *instrument* van de Staten. Daarbij moet worden aangetekend dat het een dualistisch instrument is: dus een instrument van PS, over de inzet waarvan GS geen zeggenschap hebben.

Mevrouw Rijksen (Statenlid Zeeland) merkt op dat je als Staten wel afhankelijk bent van de onderzoekdeskundigheid van de Rekenkamer voor wat betreft het formuleren van een onderzoekbare vraagstelling en voor het ontwerpen van een passende onderzoeksopzet.

N=59, bijlage 2, stelling 1

De tweede stelling waarover de aanwezigen zich buigen, is:

PS zouden vaker een verzoek tot Rekenkameronderzoek moeten indienen
--

De heer Van Wageningen (Statenlid in Limburg) stelt dat de Staten meerdere onderzoeksinstrumenten hebben zoals het Statenonderzoek (parlementaire enquête). Daarnaast beschikken de griffies van Drenthe en Limburg over een eigen onderzoeksunit (de zogeheten Statenonderzoekers). Recent hebben de Staten van Brabant en Limburg aan de Zuidelijke Rekenkamer het verzoek gedaan om de vervreemding van het aandelenbezit in het voormalige overheidsbedrijf Attero te onderzoeken. De mogelijkheid een *verzoek-onderzoek* te laten doen wordt door de Staten in het Zuiden des Lands dus wel gehanteerd.

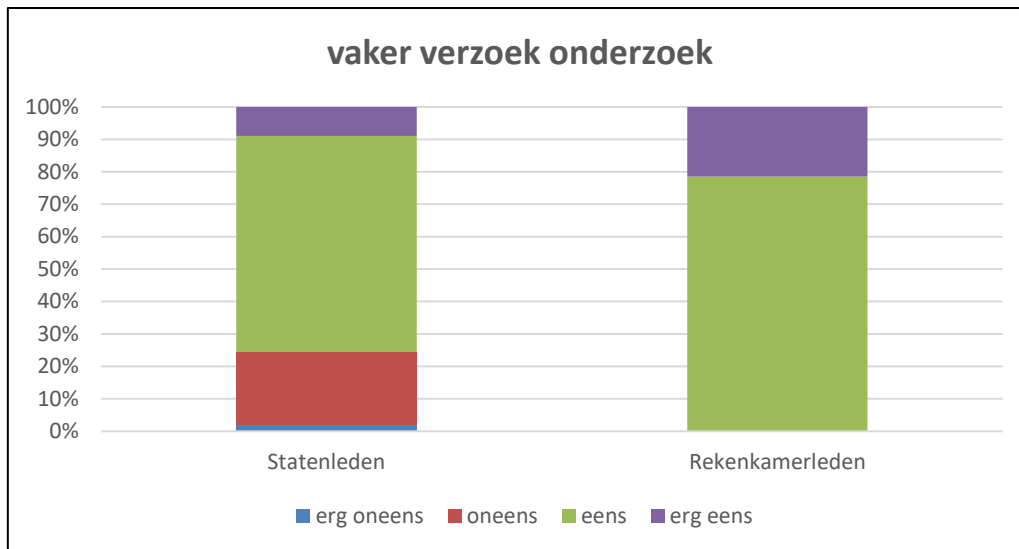
De voorzitter, mevrouw Hoenderdos, gaat ook in op de antwoorden die werden gegeven op de open vraagstelling aan het eind van de online enquête. Eén van de suggesties was dat de Rekenkamer controversiële onderwerpen niet uit de weg zou moeten gaan, maar deze juist diepgaand zou moeten onderzoeken. Deze suggestie roept diverse reacties op. Het Zeeuwse Statenlid, mevrouw Rijksen, is bevreesd dat de Rekenkamer een politieke rol gaat spelen, indien vooral controversiële onderwerpen voorwerp van onderzoek zouden worden.

De heer Stoel (provincie Fryslân) vindt dat Rekenkamers vooral moeten kiezen voor deugdelijk en degelijk onderzoek. Dat betekent dat ook onderwerpen kunnen worden gekozen die buiten de politieke actualiteit vallen.

Mevrouw Wiggers (de griffier van Overijssel) vindt dat het Rekenkameronderzoek minder naar binnen gericht moet zijn en zich ook minder vaak moet richten op beheerskwesties. Zij is als griffier vooral geïnteresseerd in de vraag wat de maatschappelijke effecten van het provinciale optreden zijn. Weliswaar is het doen van effectenonderzoek (outcomes) lastiger, maar het gaat wel om de kern van het provinciale beleid: wat bereiken we; waar doen we het voor? Als de Rekenkamer een meer ambitieuze vraagstelling kiest (zoals bij effectenonderzoek), dan neemt de kans misschien wel toe dat er vanuit de GS-organisatie kritiek komt op de vraagstelling of op de onderzoeksopzet.

De heer van Maurik (voorzitter Raad van Advies NRK) vindt het niet erg wanneer er wat discussie ontstaat over de houdbaarheid van de conclusies die een Rekenkameronderzoek naar voren brengt. Je moet als Rekenkamer voor een beetje kritiek zeker niet terugdeinzen. Het is zijns inziens beter om spannende vragen te stellen die er in de Staten ook echt toe doen en niet te kiezen voor risicovrij, beschrijvend onderzoek waarin Statenleden vaak helemaal niet geïnteresseerd zijn.

De heer Vermeulen (Statenlid in Flevoland) brengt naar voren dat het lastig kan zijn voor een provinciale rekenkamer om effectenonderzoek te doen. Zijns inziens zijn de kaders die door PS worden gesteld vaak vaag en kunnen daar vaak geen scherpe maatstaven aan worden ontleend. Ook is vaak onvoldoende onderzocht of met de door PS ter beschikking gestelde middelen de gestelde ambities kunnen worden bereikt.

N=59, bijlage 2, stelling 9

De derde stelling waarover de werkgroep zich uitspreekt, is:

Behalve ex post ook ex ante onderzoek verrichten

De heer Van Wageningen (Statenlid in Limburg) geeft de voorkeur aan degelijk ex post onderzoek. Daar is de Rekenkamer goed in. De conclusies van een ex post onderzoek zullen wel worden gebruikt voor vragen ten aanzien van toekomstig beleid. Hij wijst op het recente ex post onderzoek naar de verkoop van de aandelen Attero. Dat onderzoek levert bepaalde inzichten op. Die inzichten zullen zijns inziens zeker worden meegenomen indien GS opnieuw komen met voorstellen om aandelen in een andere overheidsonderneming te vervreemden.

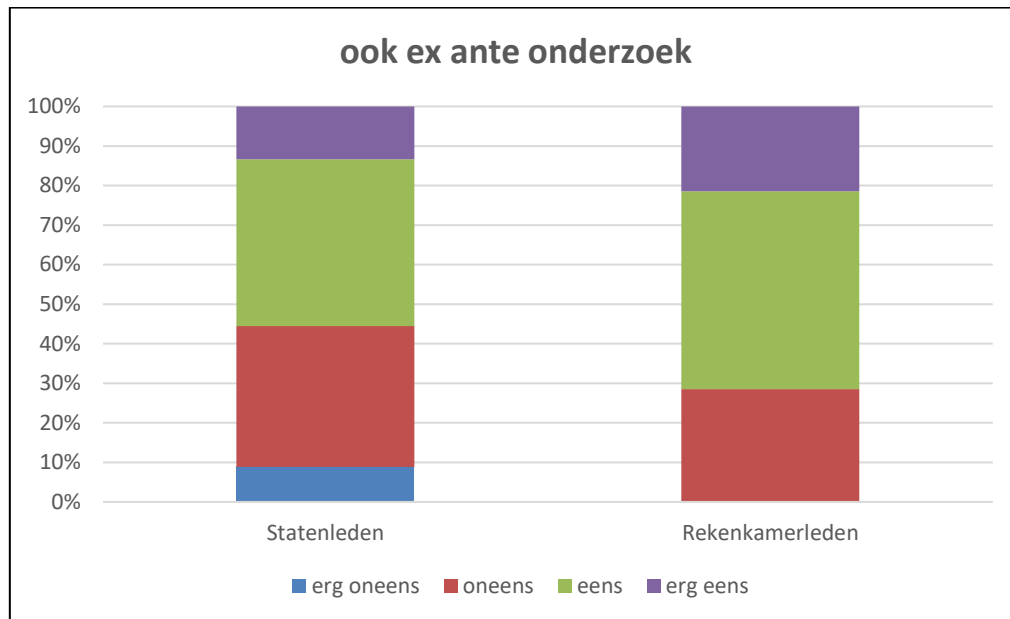
De heer Van Maurik (voorzitter van de Raad van Advies van de Noordelijke Rekenkamer en Statenlid in Fryslân) kan zich goed voorstellen dat er door de Rekenkamer kritisch wordt gekeken of een bepaald beleidsvoorstel van GS deugdelijk in elkaar steekt. Hij kan zich herinneren dat de NRK een dergelijke ex ante toets heeft uitgevoerd ten aanzien van een door GS bepleit groeimodel voor Groningen Airport Eelde. Inderdaad waren GS Drenthe en GS Groningen niet erg gelukkig met deze kritische doorlichting door de NRK van de toekomstperspectieven van de luchthaven.

De griffier van Overijssel, mevrouw Wiggers, brengt in herinnering dat in het verleden de commissie beleidsonderzoek van de provincie Overijssel twee maal een ex ante toetsing heeft uitgevoerd. Eén keer met de vraag of de provincie met de vastgestelde middelen tijdig de EHS kon verwezenlijken. De andere keer met de vraag of GS met de vastgestelde strategie er in slagen de wachtlijsten in de jeugdzorg te laten verdwijnen. In beide gevallen was het antwoord negatief. De Statenleden vonden die kritische beleidsdoorlichtingen buitengewoon inspirerend.

De heer Polhuis (lid College NRK) is van mening dat beide voorbeelden betrekking hebben op evaluatie ex durante. Hij is van mening dat dergelijke evaluaties zeker tot het takenpakket van een provinciale rekenkamer behoren; het echte ex ante onderzoek – dus het onderzoek naar thema's en invalshoeken die nog niet op de politieke agenda staan, maar daar volgens de rekenkamer wel op horen – wijst hij af omdat daarmee te veel in de politieke arena wordt getreden.

De heer Van Liere (Statenlid in Noord Holland) verwijst naar ex ante studies van het *Planbureau voor de Leefomgeving*. Dergelijke studies zijn voor hem als Statenlid erg bruikbaar. Hij zou deze informatieve ex ante studies niet willen missen.

De heer Wieseahn (Statenlid in Noord-Holland) vraagt zich af of het ex ante onderzoek wel een taak van de Rekenkamer is. Er zijn allerlei commerciële bureaus die kunnen worden ingehuurd om een *second opinion* uit te brengen over prognoses waarmee het College van GS komt.

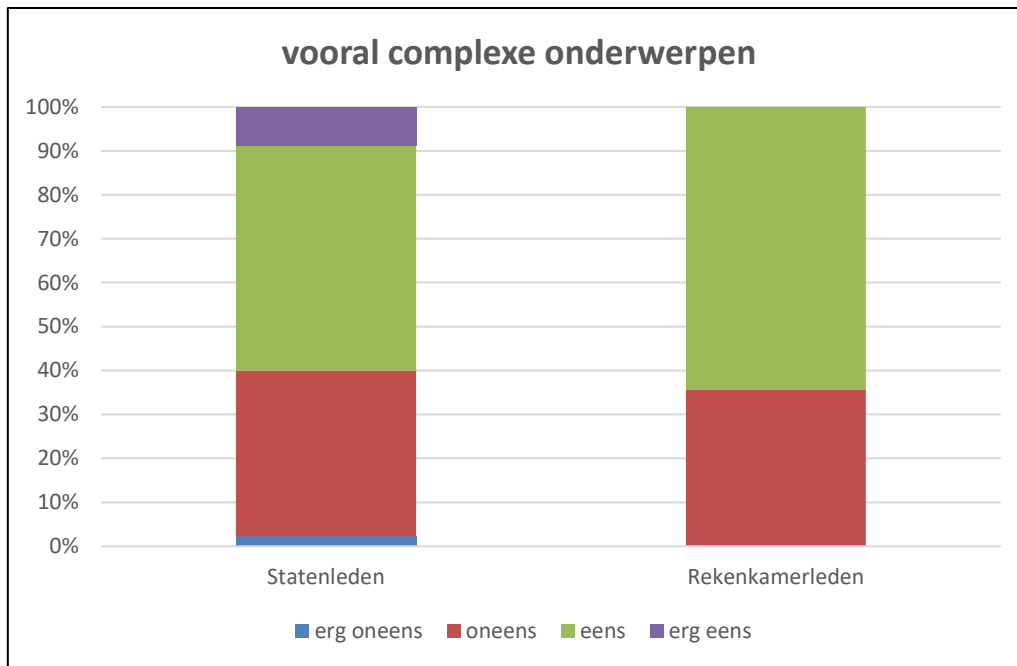
N=59, bijlage 2, stelling 6

Mevrouw Rijksen (Statenlid in Zeeland) wijst op een probleem-stellend onderzoek door de Zeeuwse Rekenkamer waarin de problematiek van vrijvallende agrarische bebouwing onder de aandacht van de Staten werd gebracht. Deze agenderende functie (wake-up call) heeft indertijd goed gewerkt. Het onderwerp is daarna door het provinciebestuur opgepakt.

Een vierde stelling die in discussie wordt gebracht, stelt:

Vooral meer complexe onderwerpen moeten door Rekenkamer worden onderzocht

De voorzitter wijst erop dat deze stelling door de meeste Statenleden en Rekenkamerfunctionarissen wordt onderschreven. De heer Wieseahn (Statenlid in Noord-Holland) haakt hierop aan en stelt dat de Rekenkamer vooral de tijd moet nemen om ten aanzien van de meer complexe onderwerpen een goed onderbouwd en goed leesbaar rapport samen te stellen. Dat kan wellicht betekenen dat het wat langer duurt voor het rapport beschikbaar komt: maar liever kwaliteit dan snelheid.

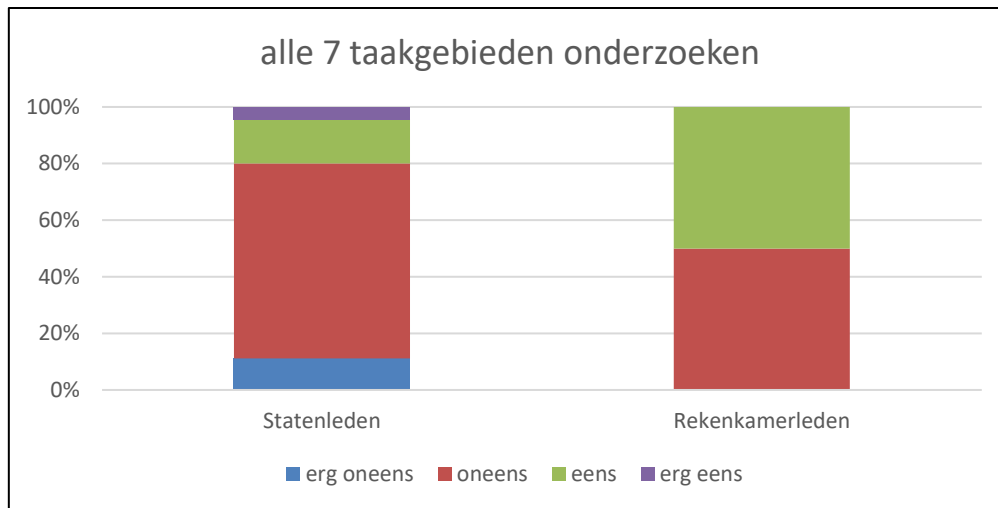
N=59, bijlage 2, stelling 4

De vijfde stelling die door de voorzitter onder de aandacht van de werkgroep wordt gebracht, is:

In een Statenperiode moeten alle 7 taakvelden één keer worden doorgelicht

De Rekenkamerfunctionarissen vinden dit een aantrekkelijke stelling die zij overwegend onderschrijven. Maar de Statenleden hebben nogal wat moeite met het successievelijk doorlichten van alle onderdelen van de programmabegroting. De heer Van Wageningen (Statenlid Limburg) vindt dit geen aantrekkelijk selectiecriterium. Je moet zijns inziens vooral zaken selecteren die *er toe doen* en niet omdat de Rekenkamer daar al geruime tijd niet naar heeft gekeken. Een alternatief criterium dat naar voren wordt gebracht, is: “*als we er wat aan hebben, moeten we dat onderzoek beslist verrichten*”.

Mevrouw Mathijssen (directeur van de Rekenkamer Oost Nederland) stelt dat het nuttig is om de diverse taakvelden langs te lopen. Zo kwam de Rekenkamer Oost er achter dat al geruime tijd geen onderzoek was verricht naar het OV. Maar het OV vormt wel een belangrijke uitgavenpost van de provincies. Het in de stelling genoemde criterium is een nuttig selectiemiddel.

N=59, bijlage 2, stelling 10

Mevrouw Van der Tol (Statenlid Drenthe) vraagt of de Rekenkamers wanneer zij onderwerpen selecteren daarbij wel de agenda van het Statendebat volgen. Door de Randstedelijke Rekenkamer wordt toegelicht dat er in de loop van de tijd wel verschuivingen zijn in de onderzoeks-aandacht. Vorig jaar was er aandacht voor Informatieveiligheid. Iets dat natuurlijk ook in de Staten aandacht krijgt. Recent is er veel aandacht voor NNN (de voormalige EHS) en voor natuurcompensatie. Dat zijn onderwerpen die volop in de aandacht van de Statenleden staan.

De heer Polhuis (Collegelid NRK) wijst er op dat er goede redenen zijn om zo nu en dan een ander beleidsonderdeel (begrotingsprogramma) aan Rekenkameronderzoek te onderwerpen. Want als de Rekenkamer steeds maar weer verder gaat op één en hetzelfde beleidsterrein kom je als Rekenkamer wel steeds één en dezelfde Gedeputeerde tegen en richt de Rekenkamer zich voortdurend tot één en dezelfde afdeling van de provincie. Door zo nu en dan ook eens in de portefeuille te kijken van een andere Gedeputeerde, komt de Rekenkamer tegemoet aan een gevoel van verdelende rechtvaardigheid dat zo ook op de provinciehuizen wordt gevoeld.

Vervolgens komt als zesde stelling de volgende wenselijkheid aan bod:

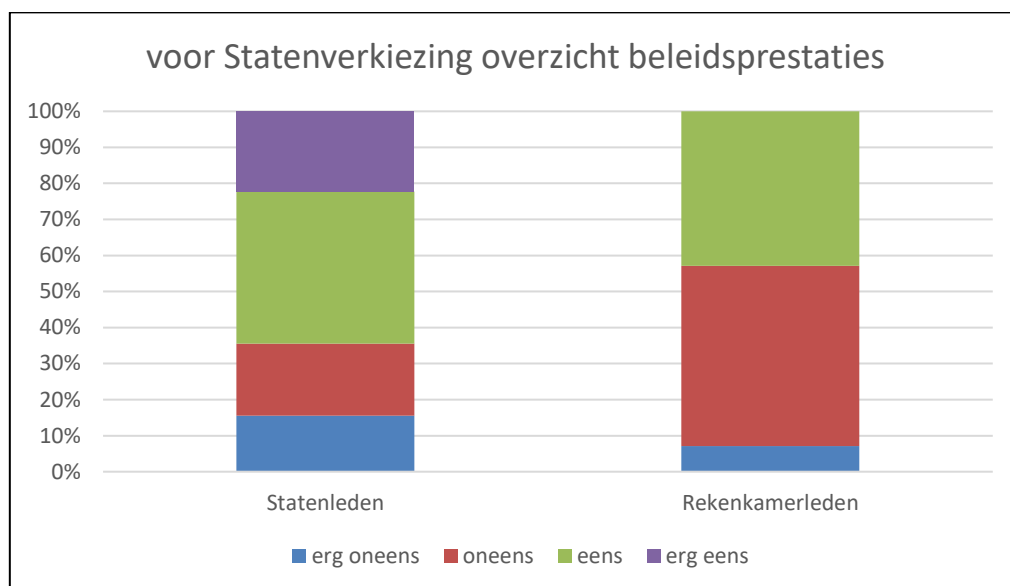
Voor de verkiezingen onderzoek naar beleidsprestaties publiceren

De voorzitter wijst er op dat de Rekenkamer Rotterdam inmiddels een traditie kent waarbij aan het eind van de collegeperiode een rapport wordt uitgebracht waarin de beleidsprestaties van het college van burgemeester en wethouders worden doorgelicht.

De heer Van Maurik wijst erop dat in Provincieland vier jaar maar een korte periode is. Als voorbeeld noemt hij de aanleg van de Centrale As (een vierbaans weg tussen Dokkum en Drachten). Het duurt – zo stelt hij – wel 12 jaar voordat zo'n plan voor een nieuwe autosnelweg wordt omgezet in asfalt en vangrails. Wat kun je dan na vier jaar als concrete beleidsprestatie meten? In reactie hierop wordt gesteld dat het asfalteren weliswaar pas na geruime tijd kan plaatsvinden, maar dat er ter voorbereiding wel een planologisch besluit (inpassingsplan) moet worden genomen en dat er diverse voorbereidende handelingen moeten worden geëntameerd (bijvoorbeeld grondaankopen). Een Rekenkamer zou dus kunnen kijken of de voorbereidende processen nog op schema liggen.

Mevrouw Hoenderdos, de bestuurder-directeur van de Randstedelijke Rekenkamer, wijst erop dat het provinciebestuur van Zuid-Holland op een andere manier invulling heeft gegeven aan de Rotterdamse traditie. GS komen aan het eind van een vierjaarsperiode met een terugblik op de

aan het begin van de Statenperiode beoogde doelen en beleidsprestaties. Op verzoek van de Staten van Zuid-Holland wordt door de Randstedelijke Rekenkamer gecontroleerd of de wapenfeiten waarmee Zuid-Holland komt volledig en juist zijn. Deze aangekondigde en uitgevoerde 'second opinion' leidt tot debat over de inhoud van het beleid: wat is er wel en niet bereikt.

N=59, bijlage 2, stelling 7

Aan het eind van de bijeenkomst wordt enige aandacht besteed aan een zevende stelling:

Vaker gezamenlijk onderzoek doen met andere rekenkamer(s)

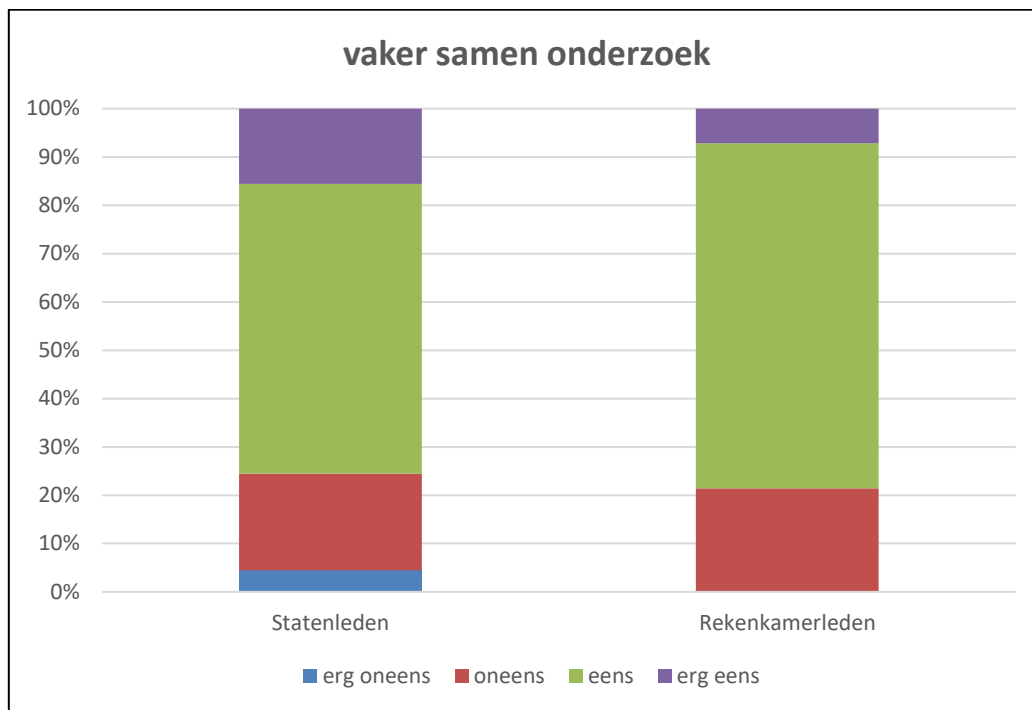
De Statenleden willen weten wat van deze samenwerking de voordelen kunnen zijn? De voorzitter wijst op een gezamenlijk onderzoek naar het functioneren van het Waddenfonds. Met één en hetzelfde onderzoek (door de Randstedelijke en de Noordelijke Rekenkamer) kunnen nu zowel vragen vanuit de Staten van Noord-Holland als vanuit de Staten van Fryslân en Groningen worden beantwoord. Maar dit voorbeeld is wellicht atypisch en kan niet alle Statenleden overtuigen.

Daarna wordt een tweede voorbeeld gegeven. De *Programmatische Aanpak van de Stikstofdepositie* (PAS) is een ingewikkelde kwestie. Dit wordt nu onderzocht door de Rekenkamer Oost. Maar de kwestie speelt in alle 12 provincies. Het is dan mogelijk dat de andere provinciale rekenkamers gebruik maken van de inzichten en bevindingen van Oost. Mevrouw Hoenderdos wijst erop dat de provinciale rekenkamers regelmatig onderling overleg hebben en daarbij inzichten uitwisselen over onderzoeksopzetten.

Vervolgens komt een derde voorbeeld ter sprake: het gemeenschappelijke onderzoek van vier van de vijf provinciale rekenkamers naar het BRZO toezicht dat door een aantal (aangewezen) omgevingsdiensten wordt uitgeoefend. Mevrouw Rijksen (Statenlid in Zeeland) stelt dat dit BRZO-onderzoek in haar provincie met een aanbeveling kwam die uiteindelijk niet uitvoerbaar bleek. Dus voor haar is dit voorbeeld geen overtuigend bewijs dat de samenwerking een voordeel heeft gebracht. De heer Van Wageningen (Statenlid uit Limburg) sluit zich hierbij aan: samenwerking is geen doel in zich: het moet een aantoonbare meerwaarde hebben.

De heer Maas (secretaris van de Zeeuwse Rekenkamer) wijst op het gegeven dat het doen van gezamenlijk onderzoek vrijwel altijd leidt tot extra coördinatie en een langere doorlooptijd. De heer Polhuis (lid van het College van de NRK) wijst erop dat de samenwerking vooral wordt

vereenvoudigd wanneer er door alle deelnemende provinciale rekenkamers bij dat onderzoek wordt gewerkt op basis van één en het zelfde onderzoeksprotocol.

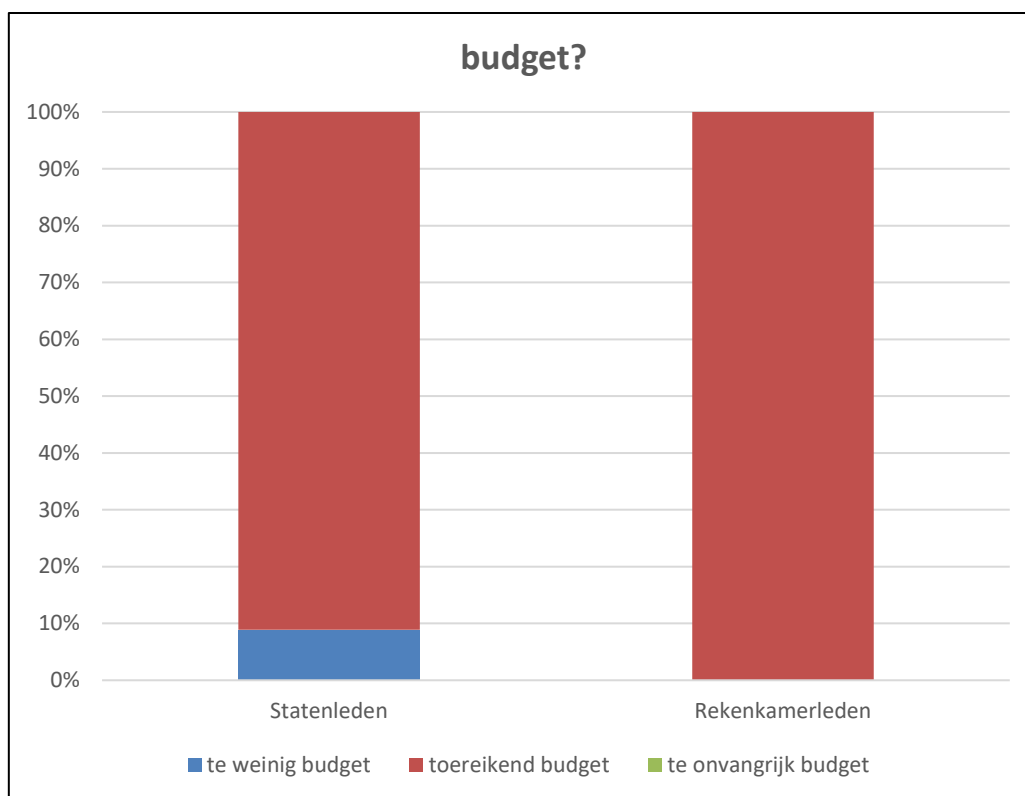

N=59, bijlage 2, stelling 8.

Tot besluit wijst de voorzitter, mevrouw Hoenderdos, nog op de beantwoording van een achtste stelling:

De middelen waarover de provinciale rekenkamer beschikt zijn ...

Bijna alle 59 respondenten vinden dat deze middelen *toereikend* zijn. Slechts vier procent van de respondenten (allen Statenlid in een Randstedelijke provincie) vinden dat het budget hoger mag uitvallen. In reactie op deze bevinding wordt gesteld dat als PS een verzoek doet om extra onderzoek te doen, het nodig kan blijken daarvoor extra budget vrij te maken.

N=59, bijlage 2, stelling 3

Om 18.00 uur sluit de voorzitter de bijeenkomst af. De voorzitter bedankt de deelnemers voor de levendige discussie maar ook voor de hoge respons op de online enquête. Er wordt op gewezen dat dit de eerste keer is geweest dat er een dergelijke bijeenkomst in de schaduw van een IPO-dag werd georganiseerd. Het is waardevol kennis te kunnen nemen van de ervaringen vanuit de andere Programmaraden en Raden van Advies. Een herhaling verdient aanbeveling. De griffier van Gelderland, de heer Roelofs, doet de suggestie een volgende keer ook GS-leden en CdK's uit te nodigen voor een moment van gemeenschappelijke reflectie op het RekenkamerWerk. Hij biedt aan een volgende bijeenkomst te willen faciliteren.

Bijlage 1: Lijst met **23** aanwezigen

Randstedelijke Rekenkamer

- Ans Hoenderdos (bestuurder-directeur Randstedelijke Rekenkamer)
- Paul Vermeulen (Statenlid Flevoland)
- Bram van Liere (Statenlid Noord-Holland)
- Fabian Zoon (Statenlid Noord Holland)
- Marco Wieseahn (Statenlid Noord-Holland)
- Renzo Kalk (griffie Flevoland)

Rekenkamer Oost Nederland

- Edo Gies (lid College Rekenkamer Oost)
- Fred Kerkhof (Statenlid Overijssel)
- Rob Roelofs (griffier Gelderland)
- Renee Wiggers (griffier Overijssel)
- Suzan Mathijssen (directeur-secretaris RK Oost)

Zuidelijke Rekenkamer

- Hans van Wageningen (Statenlid Limburg)
- Jeroen Kerseboom (directeur-secretaris Zuidelijke Rekenkamer)

Rekenkamer Zeeland

- Hans Verdellen (lid College Rekenkamer)
- Ria Rijksen-Blok (Statenlid)
- Alex Maas (secretaris Rekenkamer Zeeland)

Noordelijke Rekenkamer

- Peter Polhuis (lid College NRK)
- Remco van Maurik (voorzitter Raad van Advies)
- Marianne van der Tol (Statenlid Drenthe)
- Retze van der Honing (Statenlid Fryslân)
- Leo Pieter Stoel (Statenlid Fryslân)
- Simone Buissink (griffier Drenthe, secretaris Raad van Advies)
- Michiel Herweijer (directeur-secretaris NRK) (verslag)

Bijlage 2: Vragenlijst online enquête (uitgezet eerste week september 2017)

1 **Stelling 1**
Volgens de Provinciewet zijn Rekenkamers onafhankelijk.
Stelling: Rekenkamers moeten zonder inmenging van Statenleden hun onderzoeksonderwerpen zelf vaststellen.

- ☐ Erg oneens
- ☐ Oneens
- ☐ Eens
- ☐ Erg eens

2 **Stelling 2**
In een navolgingsonderzoek (ook wel terugblikonderzoek genoemd) kijkt een Provinciale Rekenkamer terug naar wat GS en PS hebben besloten naar aanleiding van de aanbevelingen die in een eerder rapport waren opgenomen.
Stelling: Nu de Provinciale Rekenkamers al 12,5 jaar bestaan, moet ieder onderzoeksprogramma tenminste 1 navolgingsonderzoek (terugblikonderzoek) bevatten.

- ☐ Erg oneens
- ☐ Oneens
- ☐ Eens
- ☐ Erg eens

3 **Stelling 3**
In de Provinciewet staat dat PS de nodige middelen ter beschikking stellen aan hun Rekenkamer voor een goede uitoefening van haar werkzaamheden.
Stelling: De middelen waarover onze Rekenkamer beschikt zijn

- ☐ Te gering
- ☐ Toereikend
- ☐ Te ruim

4 **Stelling 4**
Een Provinciale Rekenkamer beschikt over de middelen en de positie om een diepgravend onderzoek te verrichten.
Stelling: Rekenkamers moeten vooral complexe onderwerpen in hun programma opnemen en die aan diepgaand onderzoek onderwerpen.

- ☐ Erg oneens
- ☐ Oneens

- ☐ Eens
- ☐ Erg eens

5 **Stelling 5**
Klassiek rekenkamerwerk levert doorwrochte onderzoekproducten op. Maar je moet er wel even op wachten. Misschien zijn de Staten wel meer geholpen met korte quick scan onderzoeken?
Stelling: De Provinciale Rekenkamer moet vaker een Quick Scan in het onderzoeksprogramma opnemen.

- ☐ Erg oneens
- ☐ Oneens
- ☐ Eens
- ☐ Erg eens

6 **Stelling 6**
De tekst van de Provinciewet wordt meestal zo gelezen dat de Provinciale Rekenkamers achterom kijken en zogeheten ex post onderzoek doen en zich niet (kritisch) uitlaten over een voorgenomen beleid van GS en PS. In deze opvatting dienen Provinciale Rekenkamers geen ex ante onderzoek uit te voeren. Maar wat is uw opvatting?
Stelling: Rekenkamers moeten behalve ex post ook (en vaker) ex ante onderzoek in hun programma opnemen.

- ☐ Erg oneens
- ☐ Oneens
- ☐ Eens
- ☐ Erg eens

7 **Stelling 7**
In het eerste jaar van de Statenperiode krijgen de nieuwe accenten van het nieuwe coalitieakkoord de nodige aandacht. In het vierde jaar van de Statenperiode werpen de naderende Provinciale Verkiezing haar schaduw vooruit. Maar is dat ook niet een geschikt moment om de balans op te maken?
Stelling: Het onderzoeksprogramma van de Rekenkamer dient te zorgen dat er voor de verkiezingen een onderzoek wordt gepubliceerd naar beleidsprestaties in de af te sluiten Statenperiode.

- ☐ Erg oneens
- ☐ Oneens
- ☐ Eens

☐ Erg eens

8

Stelling 8

In 2016 hebben vier Provinciale Rekenkamers min of meer gelijktijdig rapporten uitgebracht over het toezicht van de regionale omgevingsdiensten op de risicovolle bedrijven die direct onder het toezicht van de provinciebesturen (BRZO) vallen.

Stelling: Rekenkamers zouden vaker gezamenlijk onderzoek moeten doen ook al duurt het daardoor langer.

☐ Erg oneens

☐ Oneens

☐ Eens

☐ Erg eens

9

Stelling 9

De Provinciewet biedt de mogelijkheid dat (een meerderheid in) PS een concreet verzoek doet aan de Provinciale Rekenkamer om vanuit een specifieke vraagstelling naar een bepaalde kwestie onderzoek te doen.

Stelling: PS zouden vaker zo'n verzoek moeten indienen. De belangstelling voor de uitkomsten van verzoekonderzoek zijn groot.

☐ Erg oneens

☐ Oneens

☐ Eens

☐ Erg eens

10

Stelling 10

In het onderzoek van de Provinciale Rekenkamers moeten in één Statenperiode van vier jaar (successievelijk) alle zeven provinciale taakgebieden aan de orde komen, te weten: infrastructuur, ruimtelijke ordening, natuurbescherming, energietransitie, economische structuurversterking, cultuur en openbaar vervoer.

Stelling: In de loop van een Statenperiode moeten alle zeven taakvelden van de provincie tenminste een keer door de Rekenkamer worden doorgelicht.

☐ Erg oneens

☐ Oneens

☐ Eens

☐ Erg eens

11 De Rekenkamer kan haar onderzoeksprogrammering verbeteren door?

☐

12 Om uw reactie op de stellingen met die van de andere respondenten te kunnen vergelijken vragen wij nu nog enkele gegevens in te vullen.

☐

13 Ik ben gekozen/benoemd in de volgende provincie(s):

Minimaal aantal vinkjes: 1

- ☐ Drenthe
- ☐ Flevoland
- ☐ Fryslân
- ☐ Gelderland
- ☐ Groningen
- ☐ Limburg
- ☐ Noord-Brabant
- ☐ Noord-Holland
- ☐ Overijssel
- ☐ Utrecht
- ☐ Zeeland
- ☐ Zuid-Holland

14 Mijn betrokkenheid bij provinciaal rekenkameronderzoek is het gevolg van mijn:

Minimaal aantal vinkjes: 1

- ☐ Verkiezing als Statenlid
- ☐ Benoeming als lid rekenkamer
- ☐ Werk bij Statengriffie
- ☐ Werk bij Rekenkamer

15 Ik ben van plan om naar de workshop op dinsdagmiddag 3-10-17 in Emmen te komen.

- ☐ Ik zal er zeker zijn
- ☐ Kan ik nu nog niet zeggen, hangt af van mijn agenda

☐ Verhinderd

16

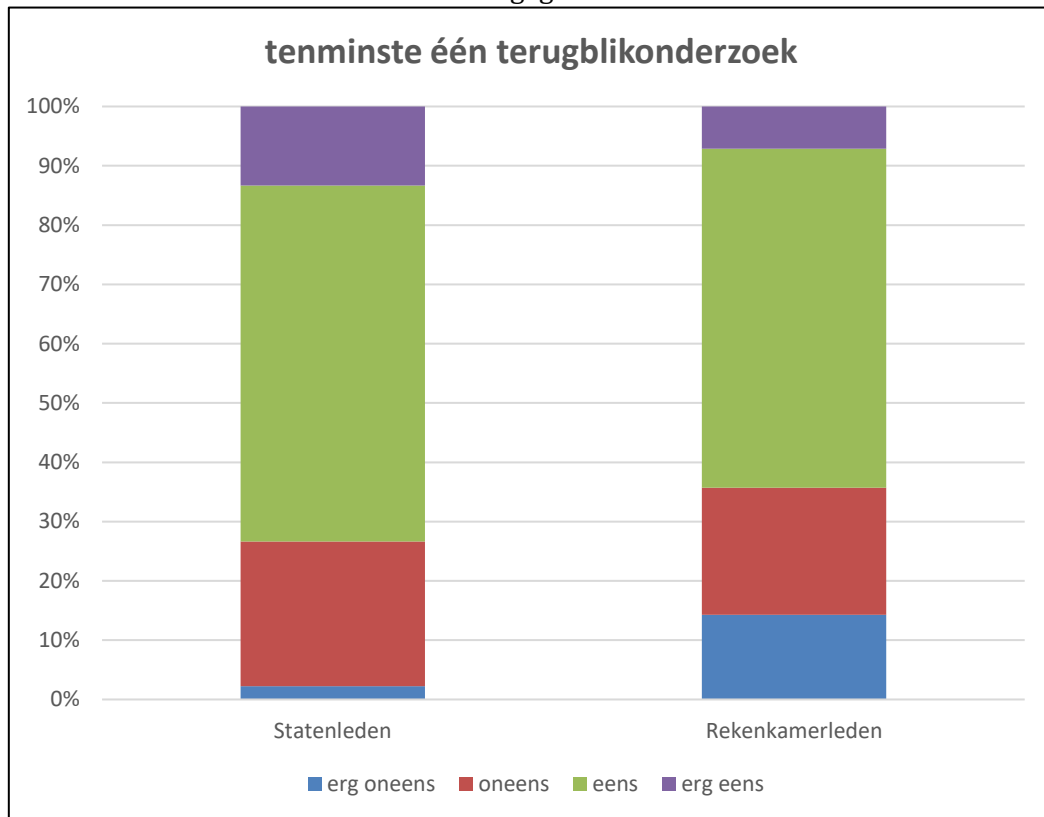
Ik ben geïnteresseerd in de uitkomsten van deze peiling en in de resultaten van de workshop:

☐ Geen interesse

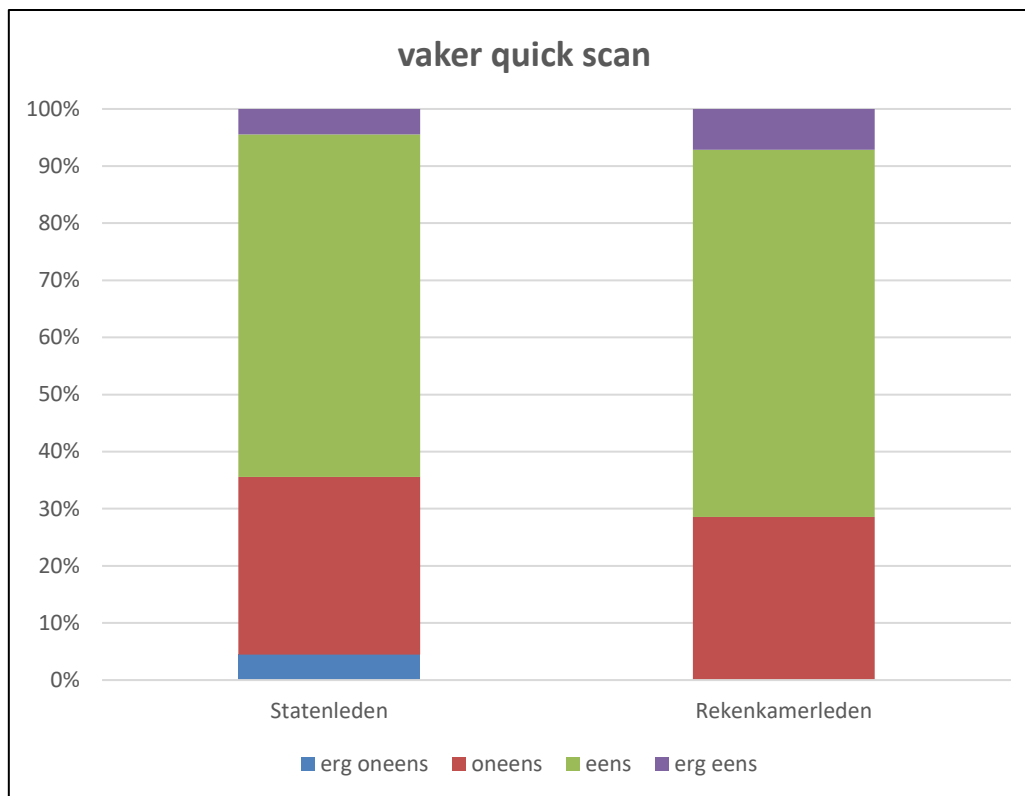
☐ Stuur mij verslag van deze peiling en van de workshop toe. Mijn mailadres is: [Vp](#)

Appendix

De online enquête leverde nog enkele andere inzichten op die niet in het voorgaande werden weergegeven.

N=59, bijlage 2, stelling 2

N=59, bijlage 2, stelling 5

Respondenten		
	Statenlid	Rekenkamerlid
Randstad	20	3
Oost	7	4
Zuid	6	0
Zeeland	4	3
Noord	8	4
Totaal	45	14

N=59, bijlage 2, item 13

REKENKAMER *ZEELAND*

Onderzoeksprogrammering Provinciale Rekenkamers

3 oktober 2017

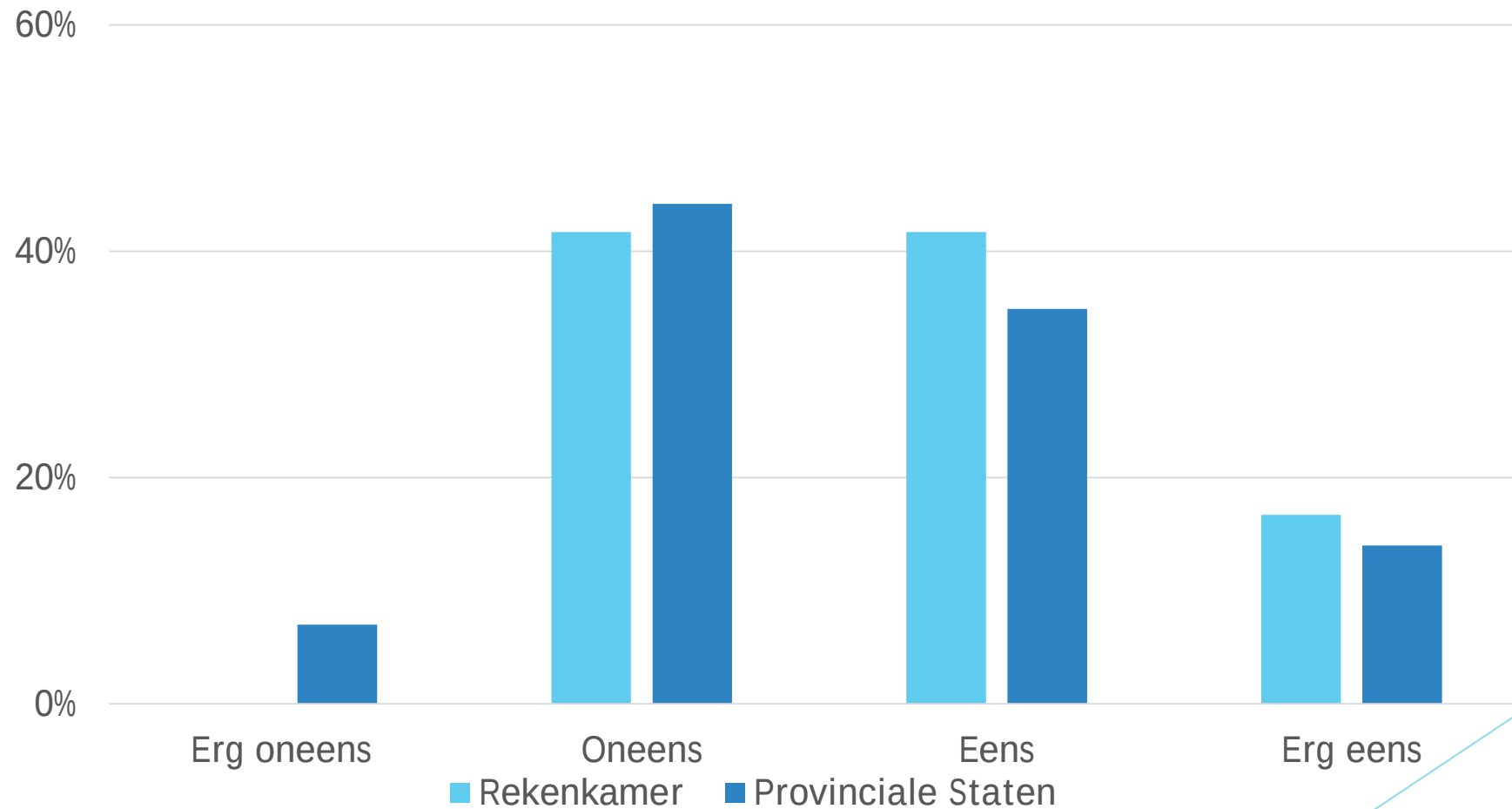
randstedelijke rekenkamer
flevoland | noord-holland | utrecht | zuid-holland

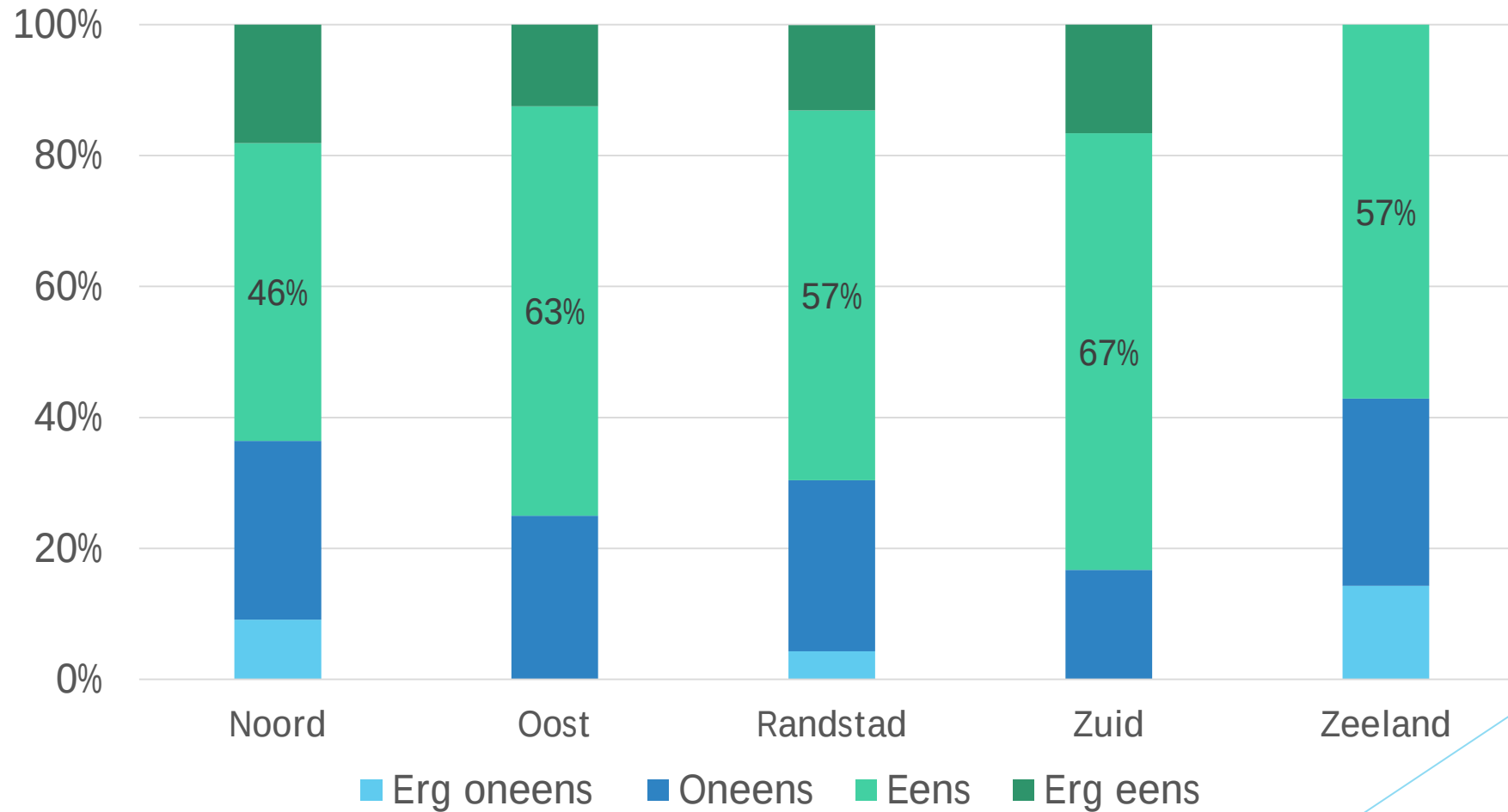
Veel respons op de enquête

- ▶ Respons enquête 59 personen: 42 Statenleden, 9 bestuurders van rekenkamers, 4 personen werkzaam bij de griffie en 5 rekenkamer directeuren
- ▶ Respons per provincie: gemiddeld 6 personen met provincies Noord-Holland (14) en Limburg en Noord-Brabant (beide 3) als uitschieters

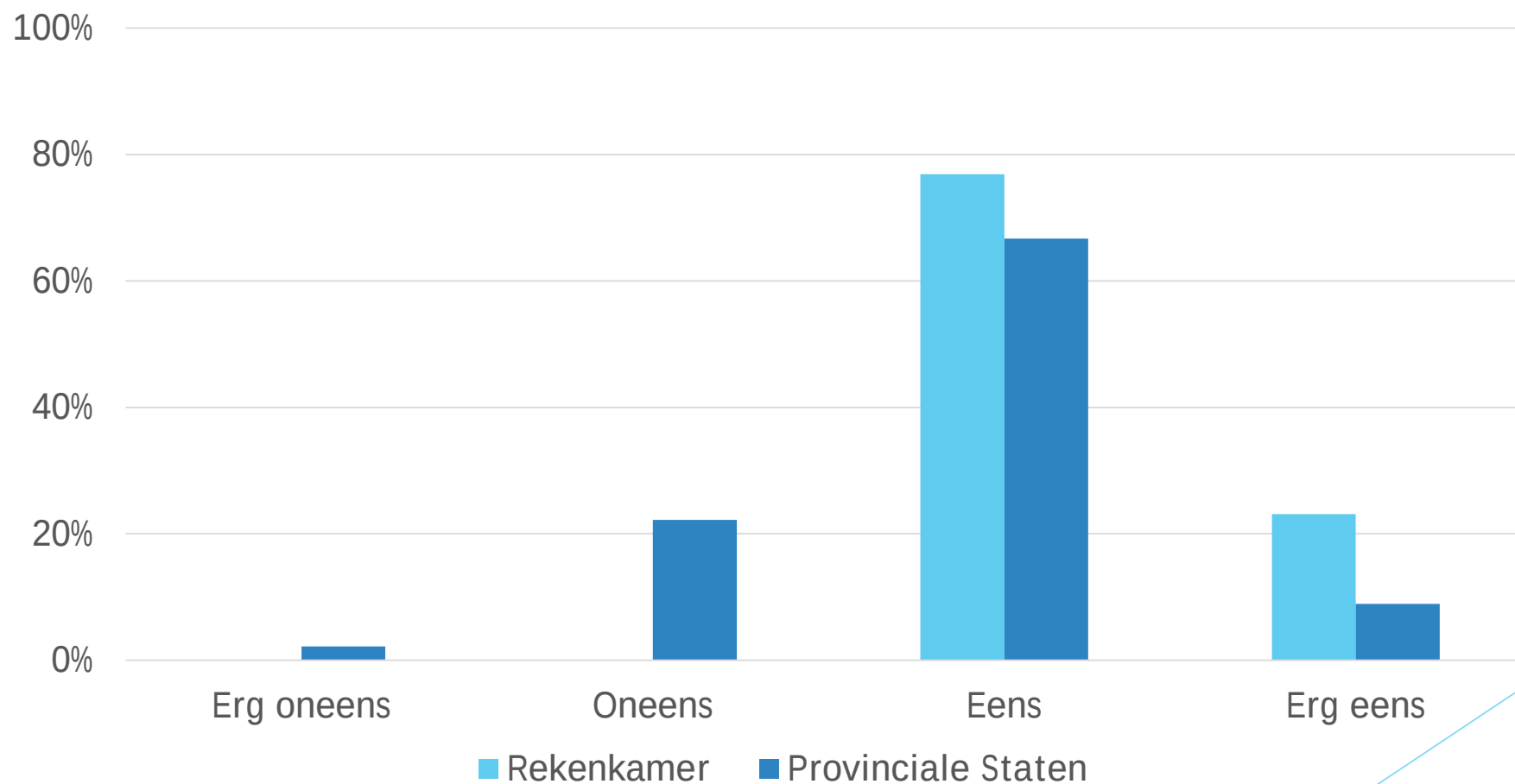
Rekenkamers moeten zonder inmenging PS hun onderzoeksonderwerpen vaststellen

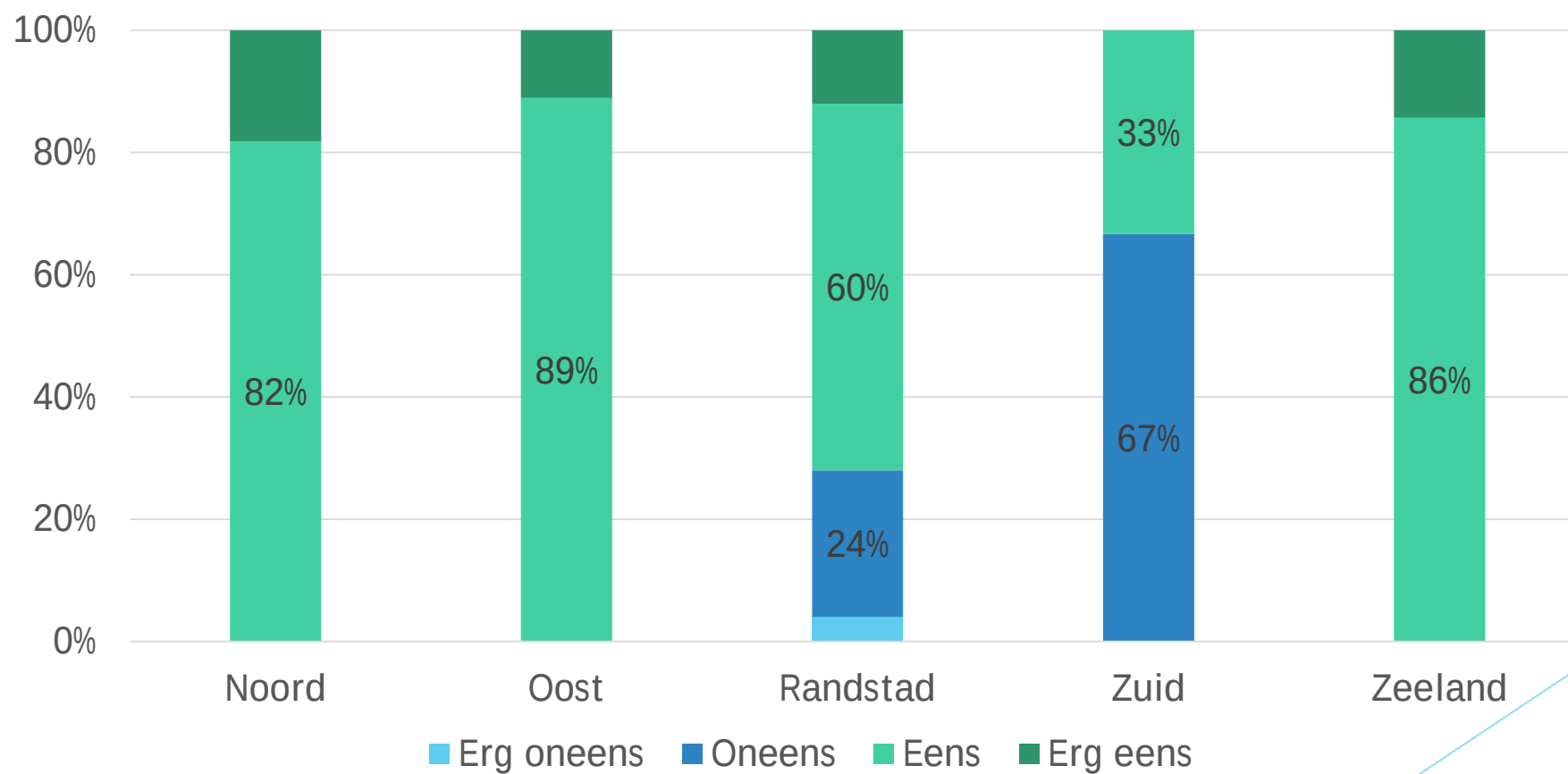
Vervolg - Rekenkamers moeten zonder inmenging PS hun onderzoeksonderwerpen vaststellen

PS zouden vaker een verzoek tot onderzoek moeten indienen.

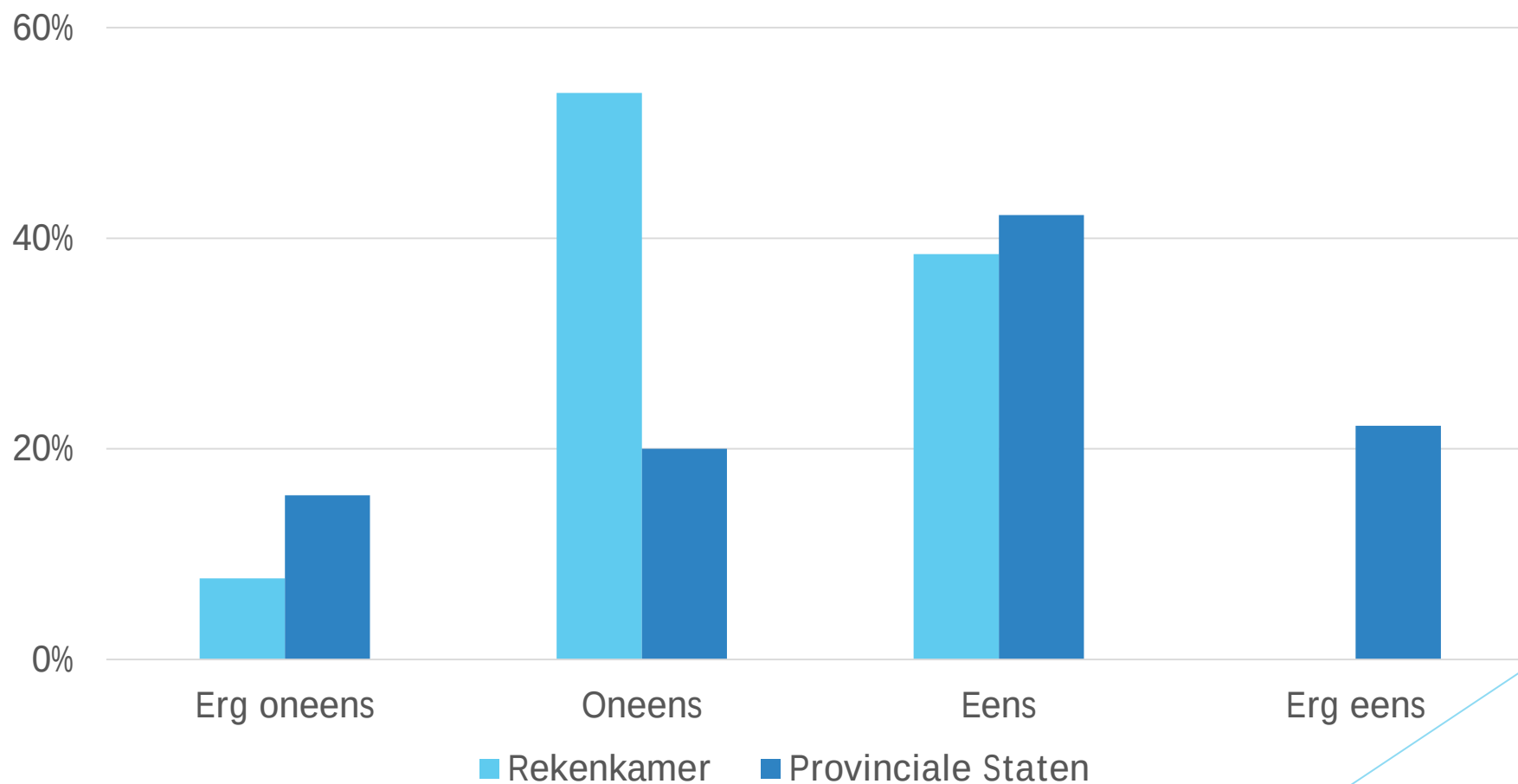
Vervolg - PS zouden vaker een verzoek tot onderzoek moeten indienen.

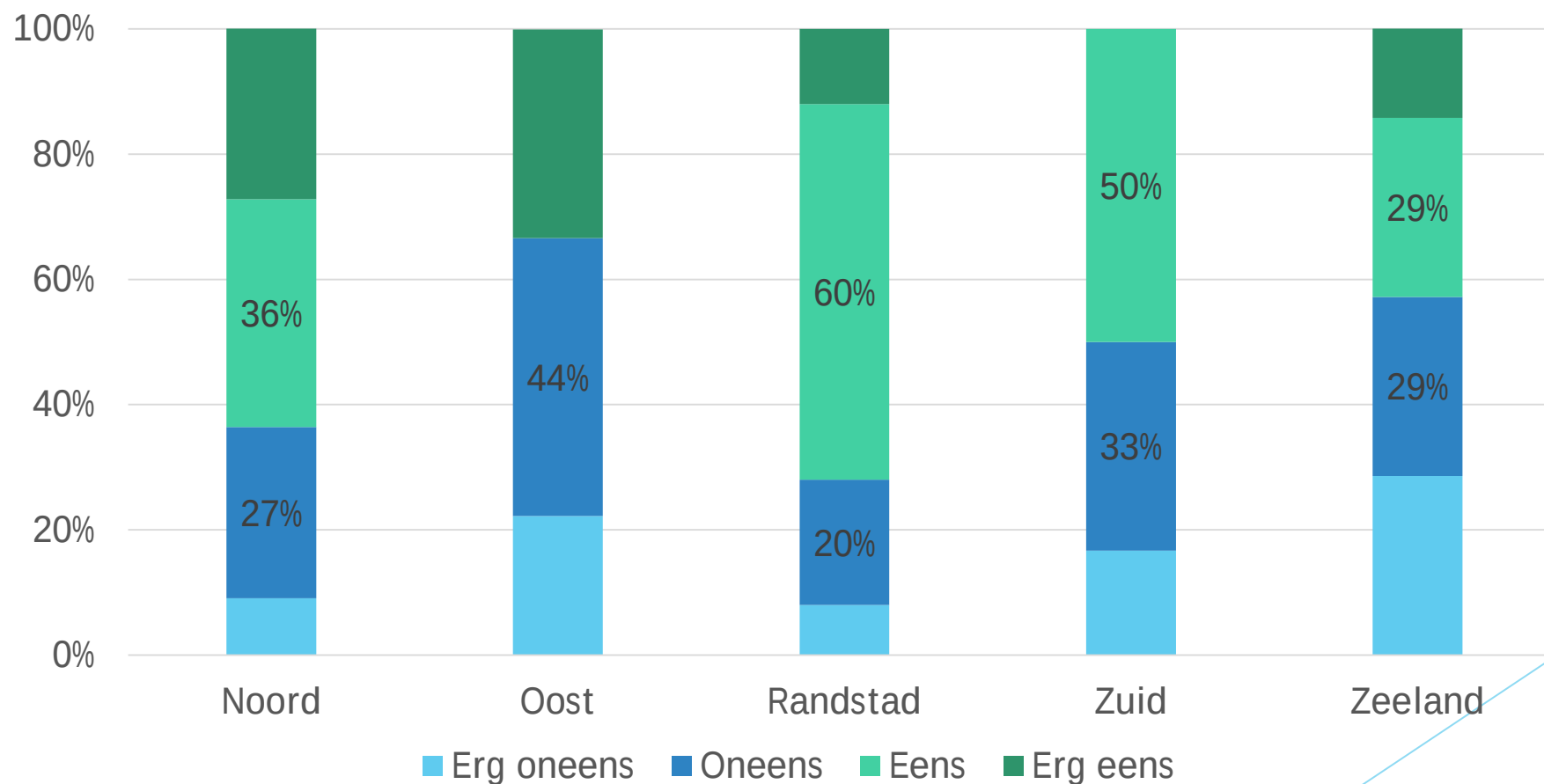
Open vraag: verbeteren onderzoeksprogrammering

- ▶ Contact en luisteren naar PS om te horen wat leeft en waar de vragen liggen
- ▶ Flexibiliteit en snel inspelen op wat speelt
- ▶ Frequenter onderzoek naar waar vanuit de samenleving of PS commotie over is. 'Beladen onderwerpen niet schuwen'
- ▶ Statenleden ook laten zien hoe hun informatiepositie verbeterd kan worden
- ▶ Cyclische aanpak
- ▶ Balans vinden tussen verschillende typen onderzoek
- ▶ Nog beter gebruik maken van onderzoeken van andere rekenkamers?
- ▶ 'Onderzoeksprogrammering is al erg goed en zorgvuldig'

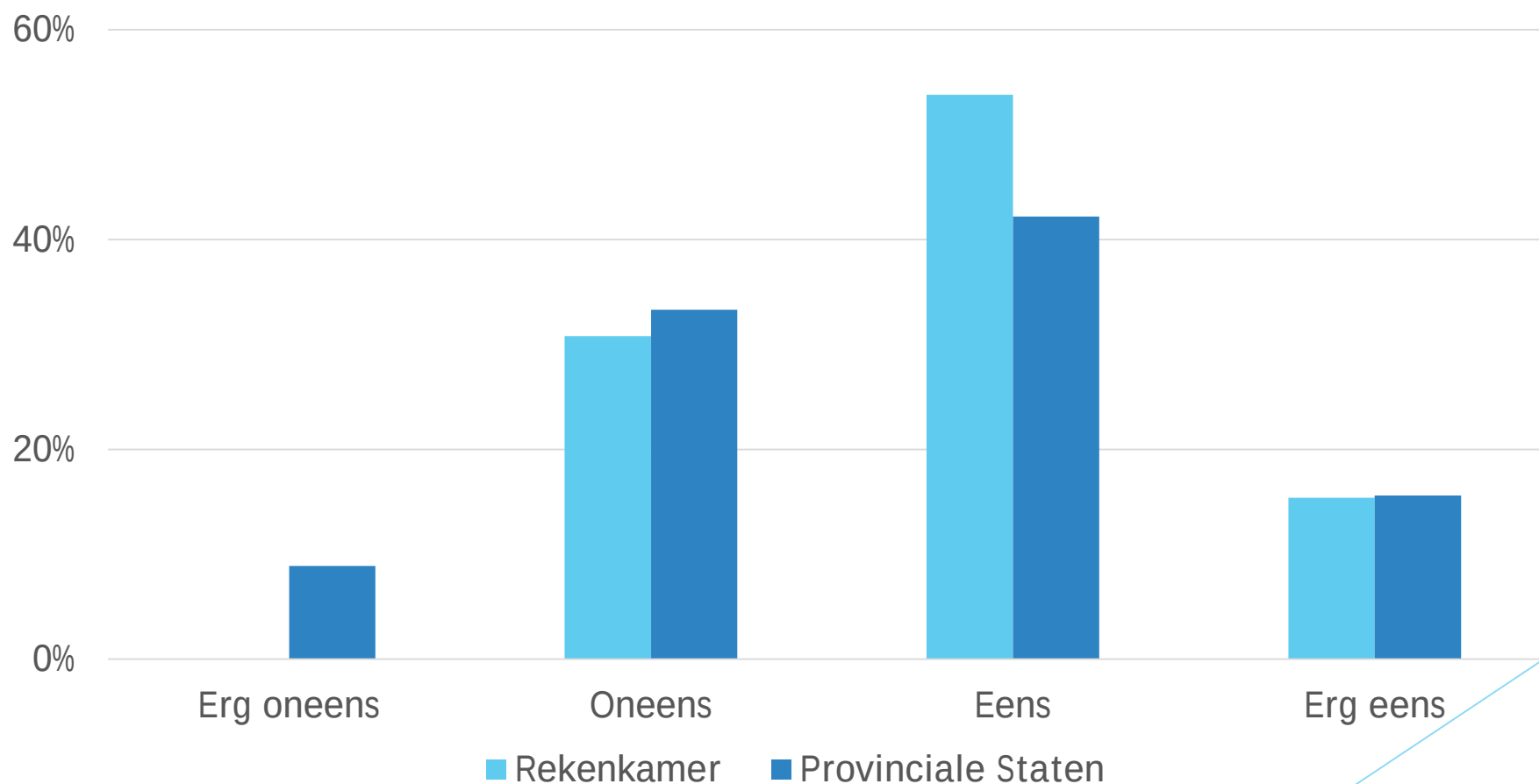
Voor de verkiezingen onderzoek naar beleidsprestaties publiceren

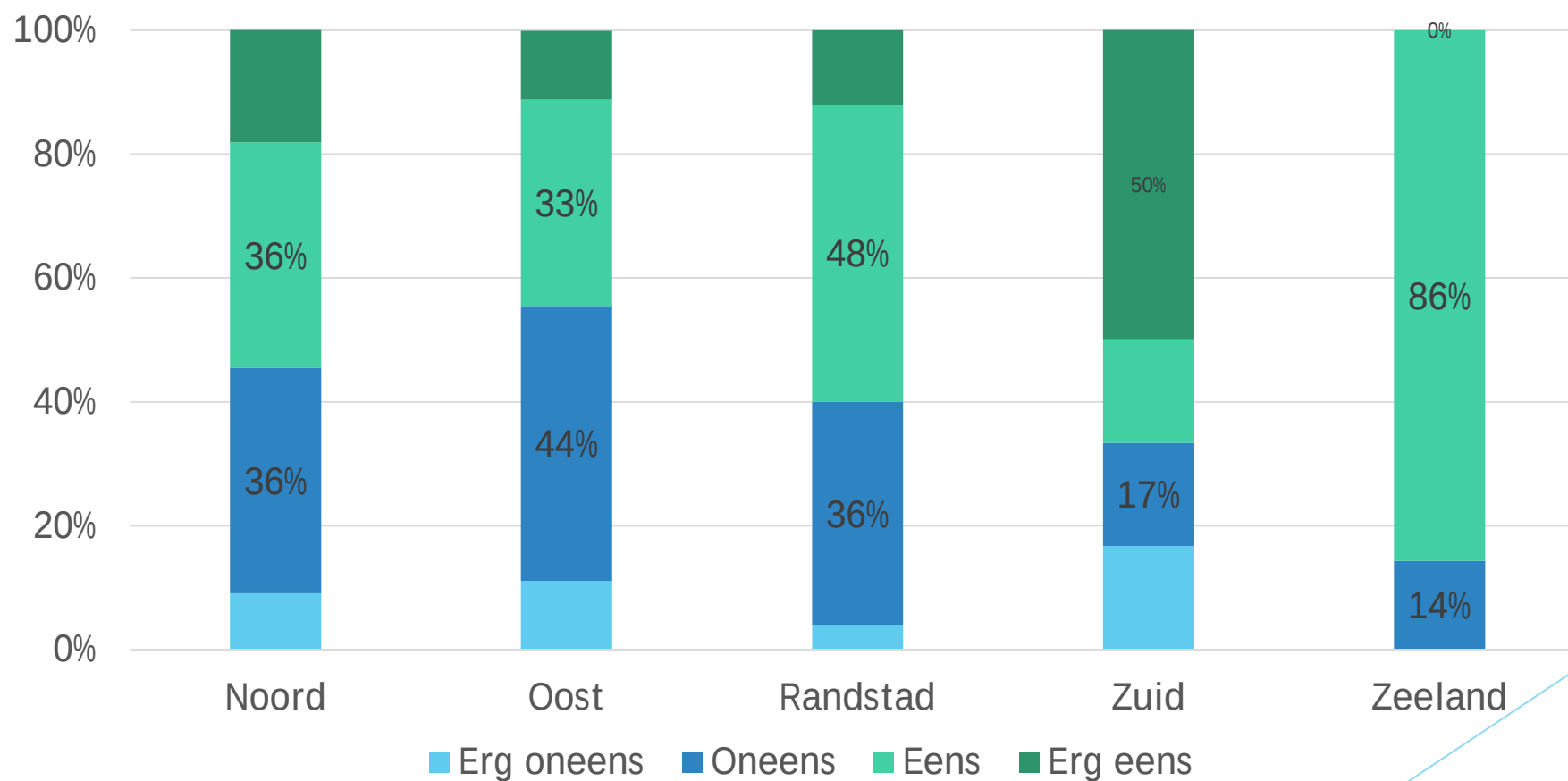
Vervolg - Voor de verkiezingen onderzoek naar beleidsprestaties publiceren

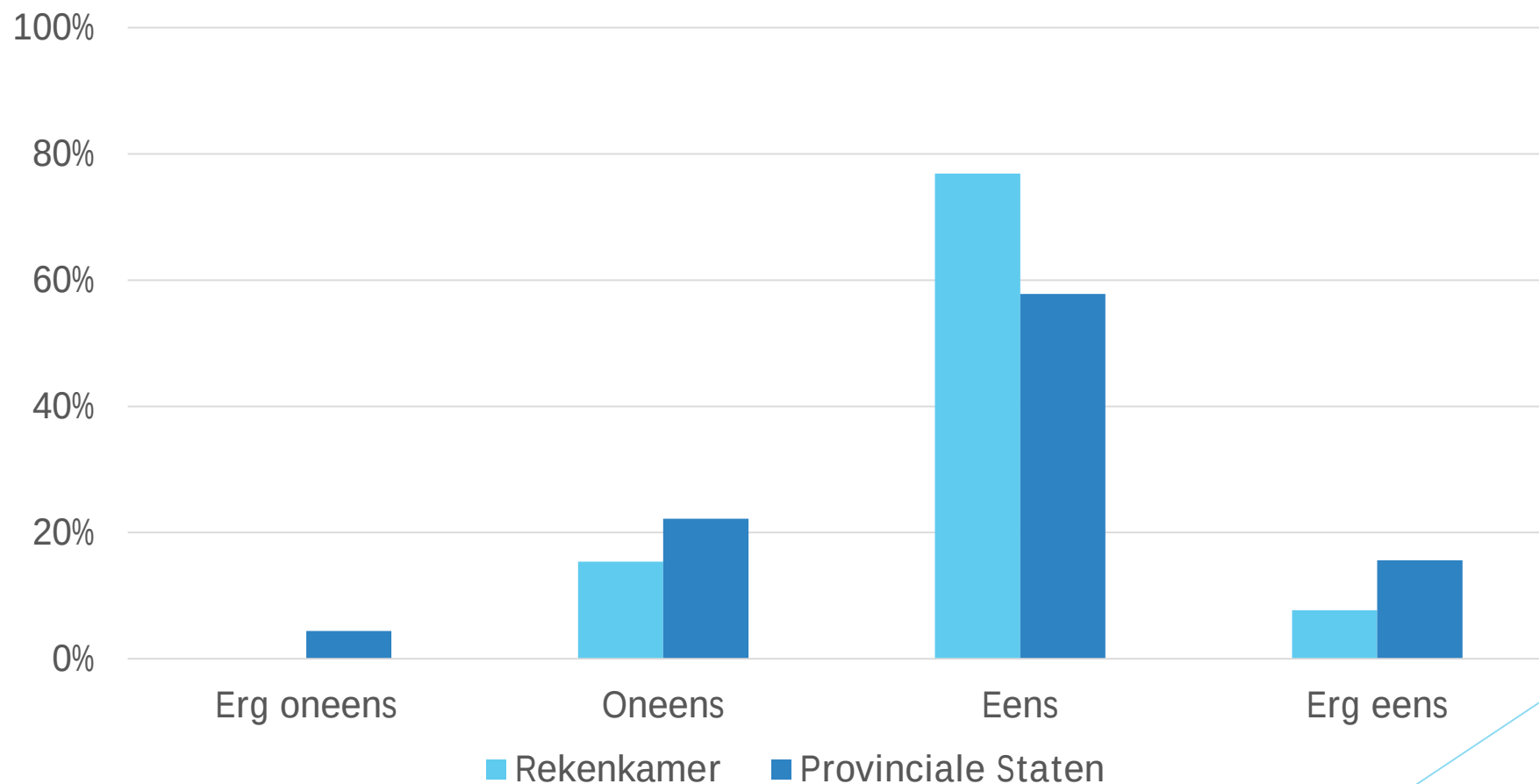
Behalve ex post ook ex ante onderzoek in programma opnemen

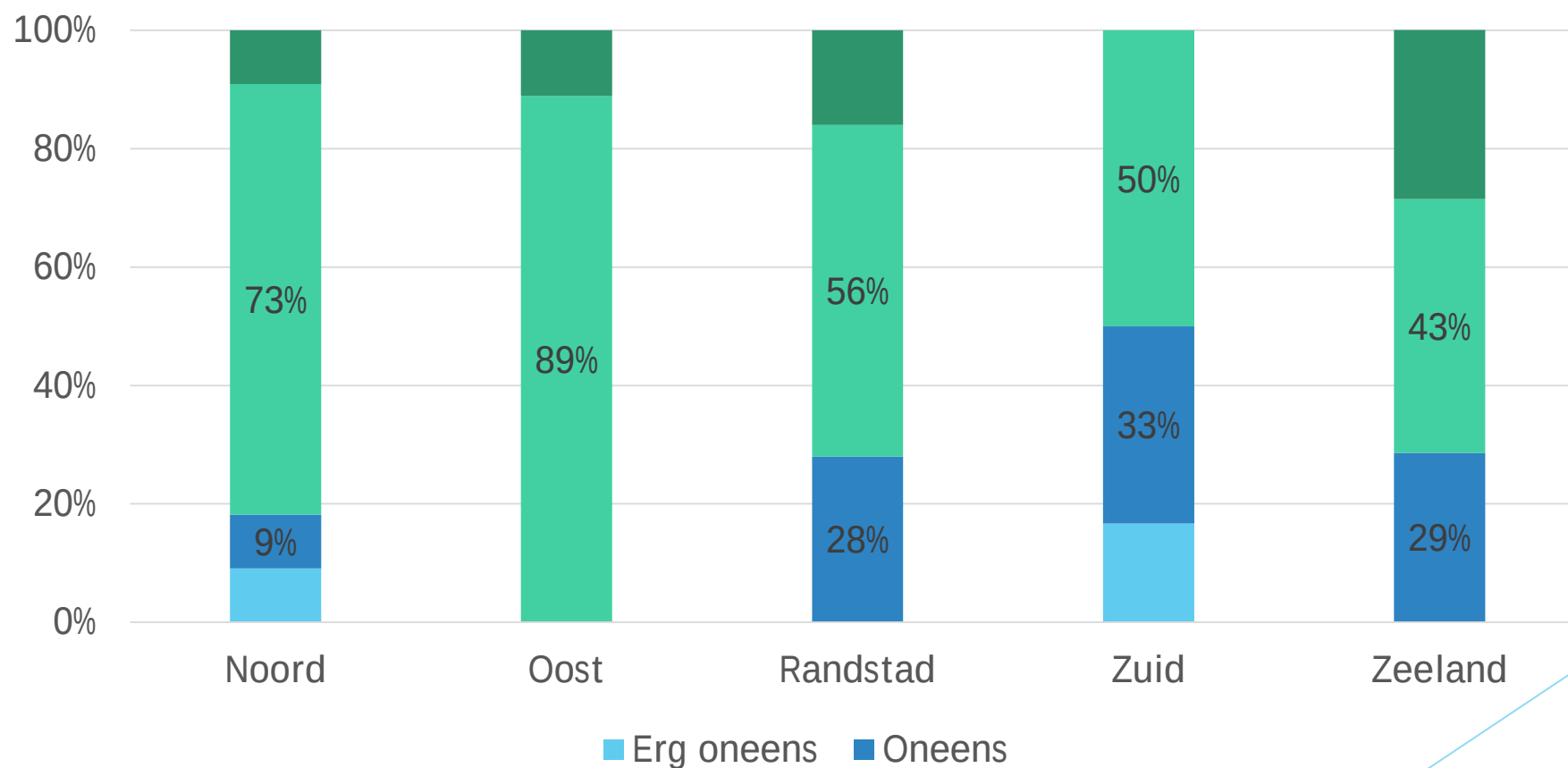
Vervolg - Behalve ex post ook ex ante onderzoek in programma opnamen

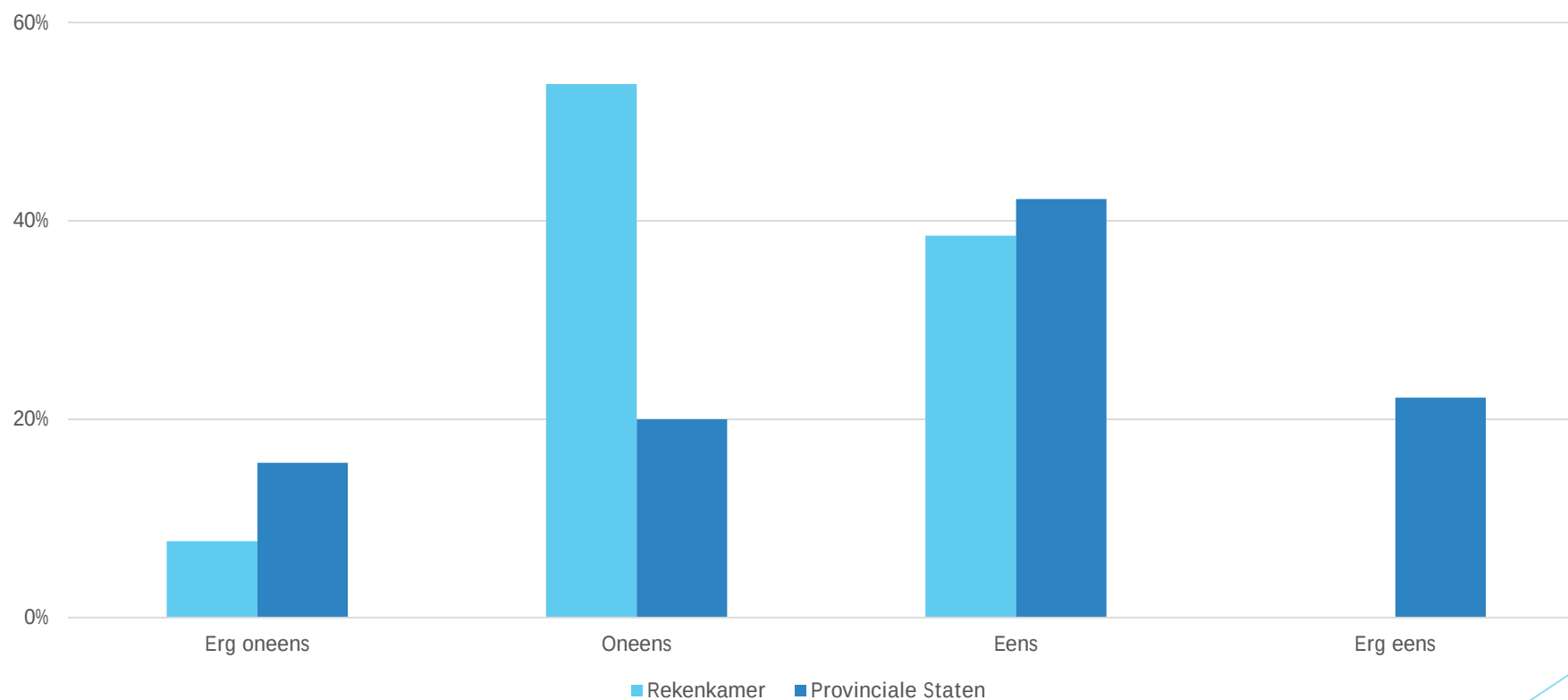
Vaker gezamenlijk onderzoek doen met andere rekenkamers.

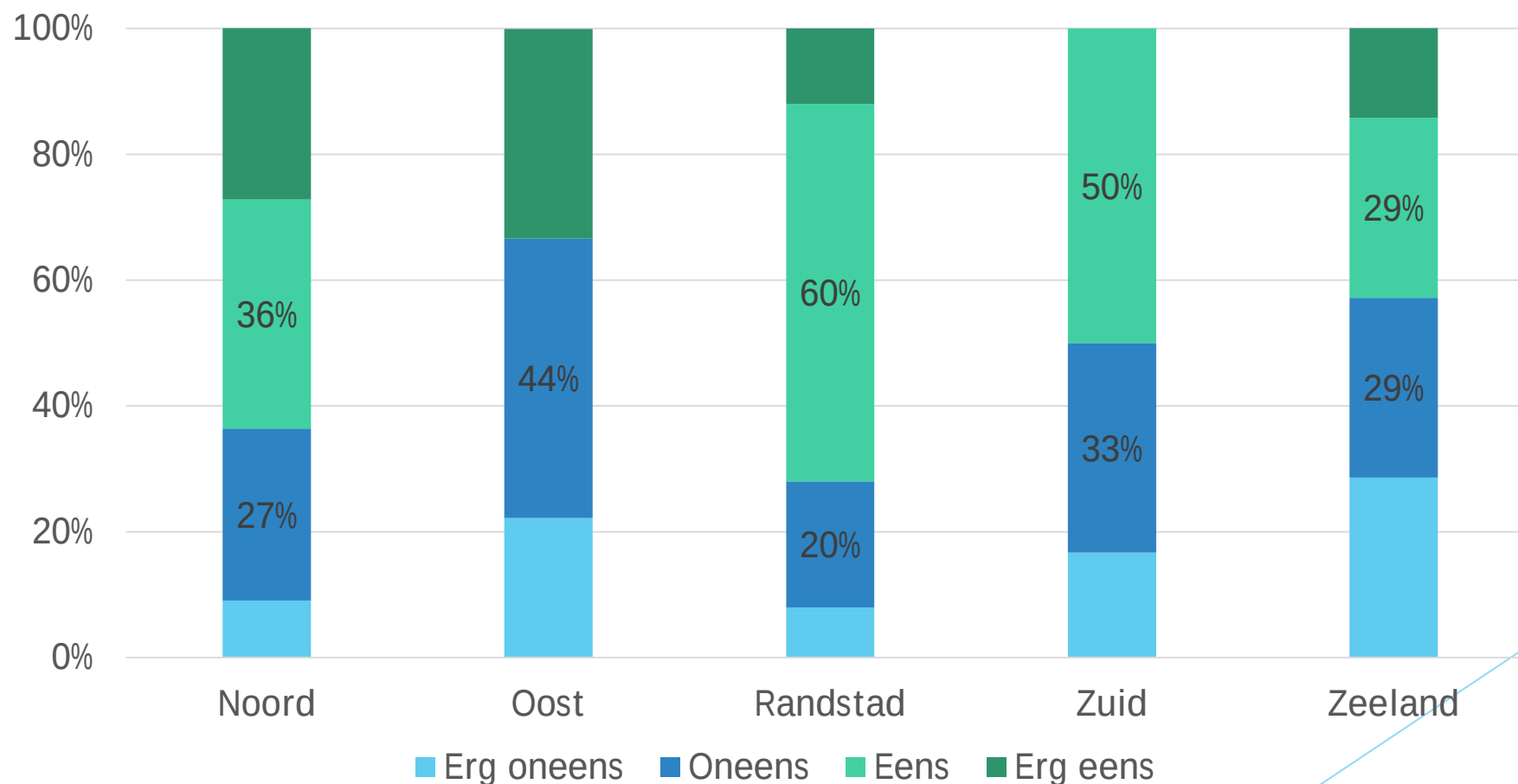
Vervolg - Vaker gezamenlijk onderzoek doen met andere rekenkamers.

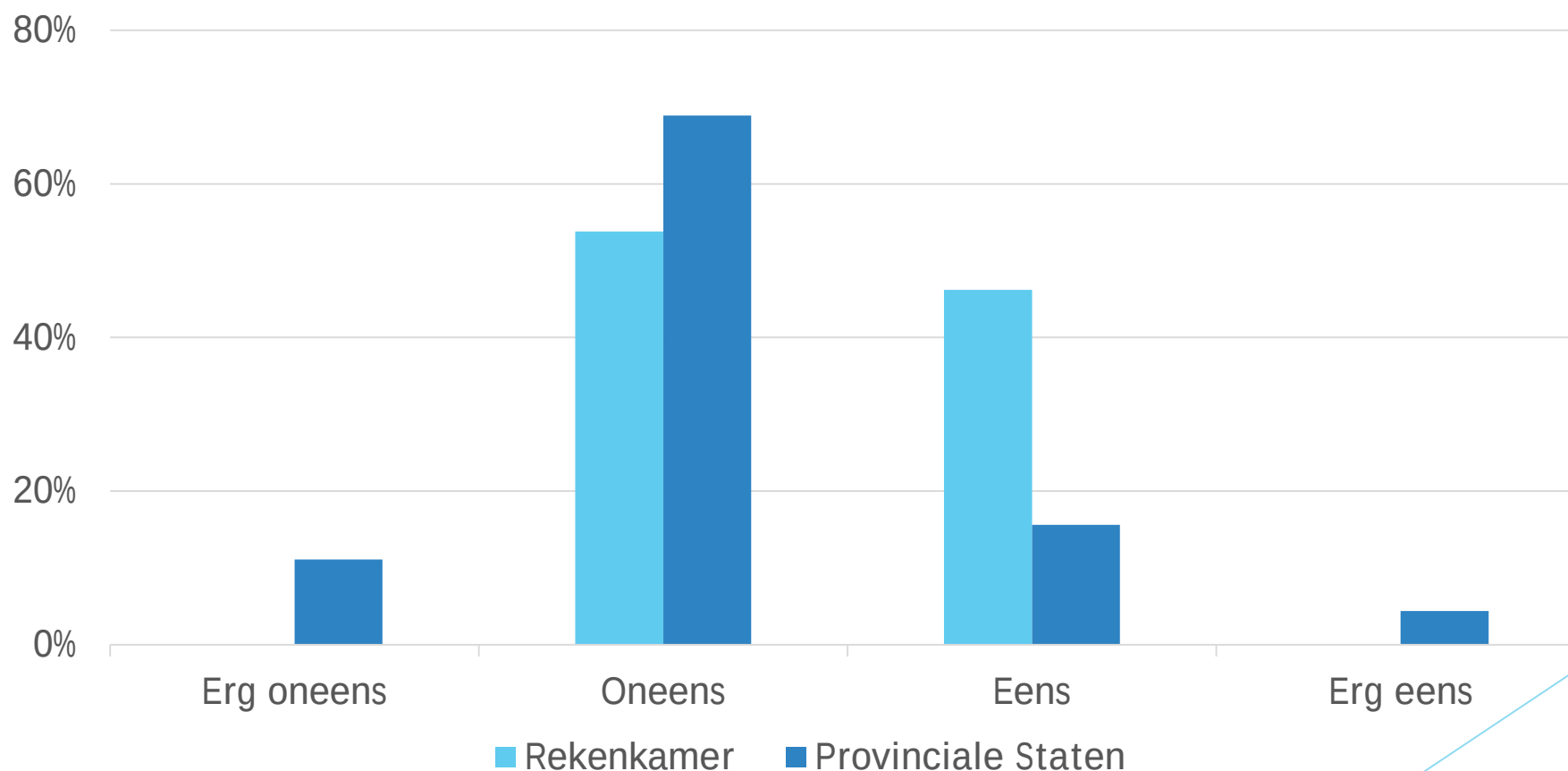
Voor de verkiezingen onderzoek naar beleidsprestaties publiceren

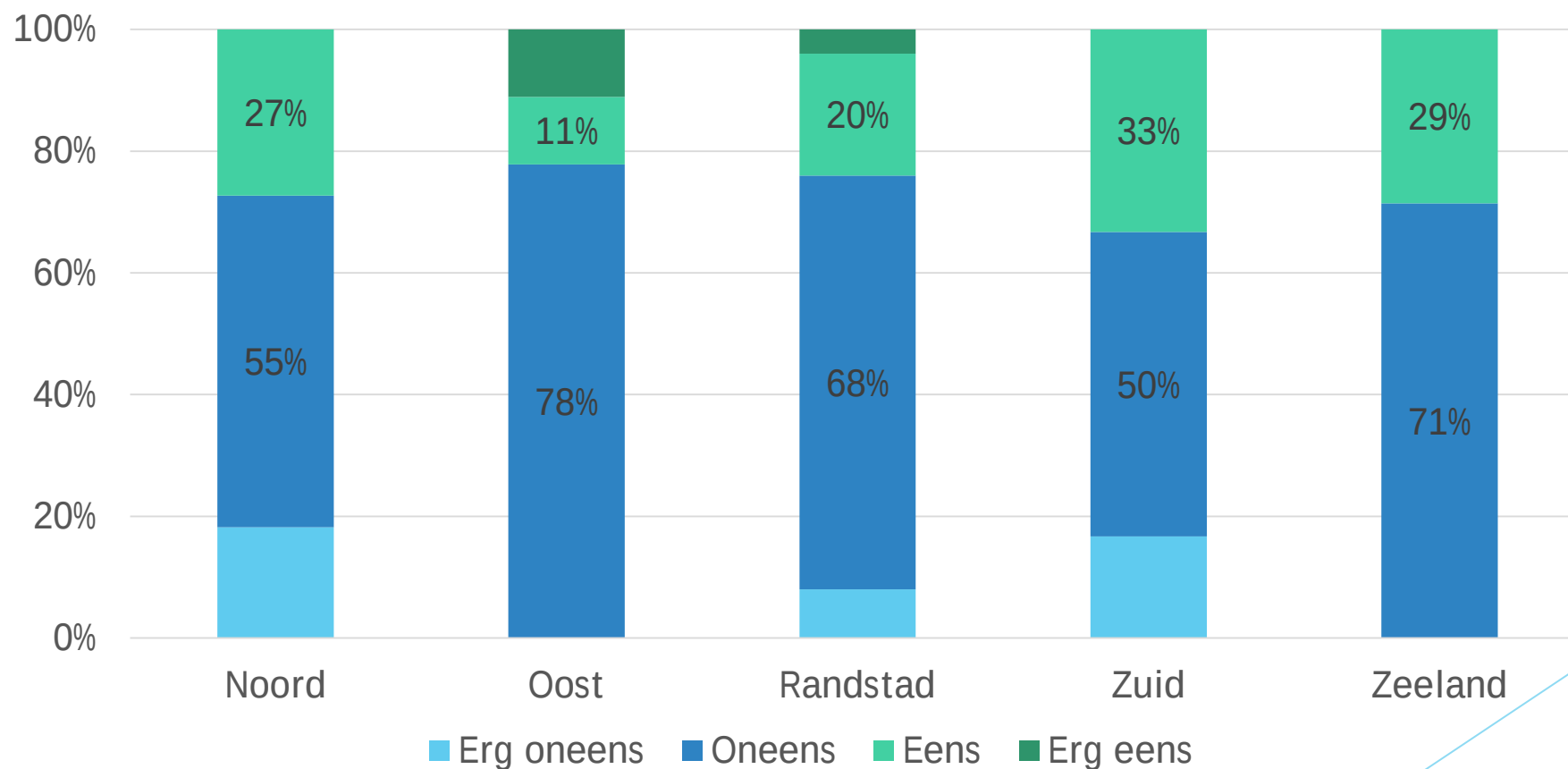
Vervolg - Voor de verkiezingen onderzoek naar beleidsprestaties publiceren

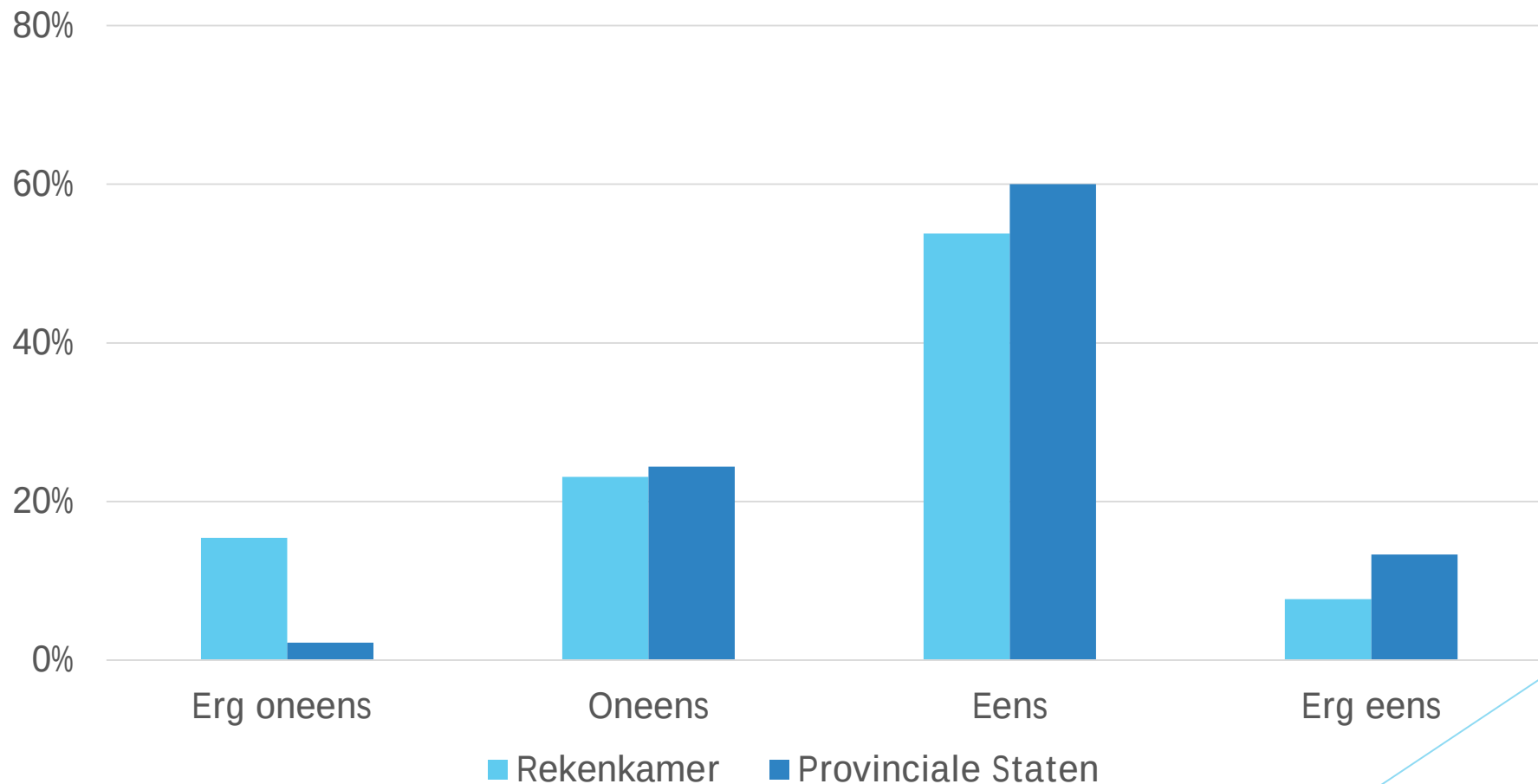
In de Statenperiode moeten alle 7 taakvelden een keer worden doorgelicht

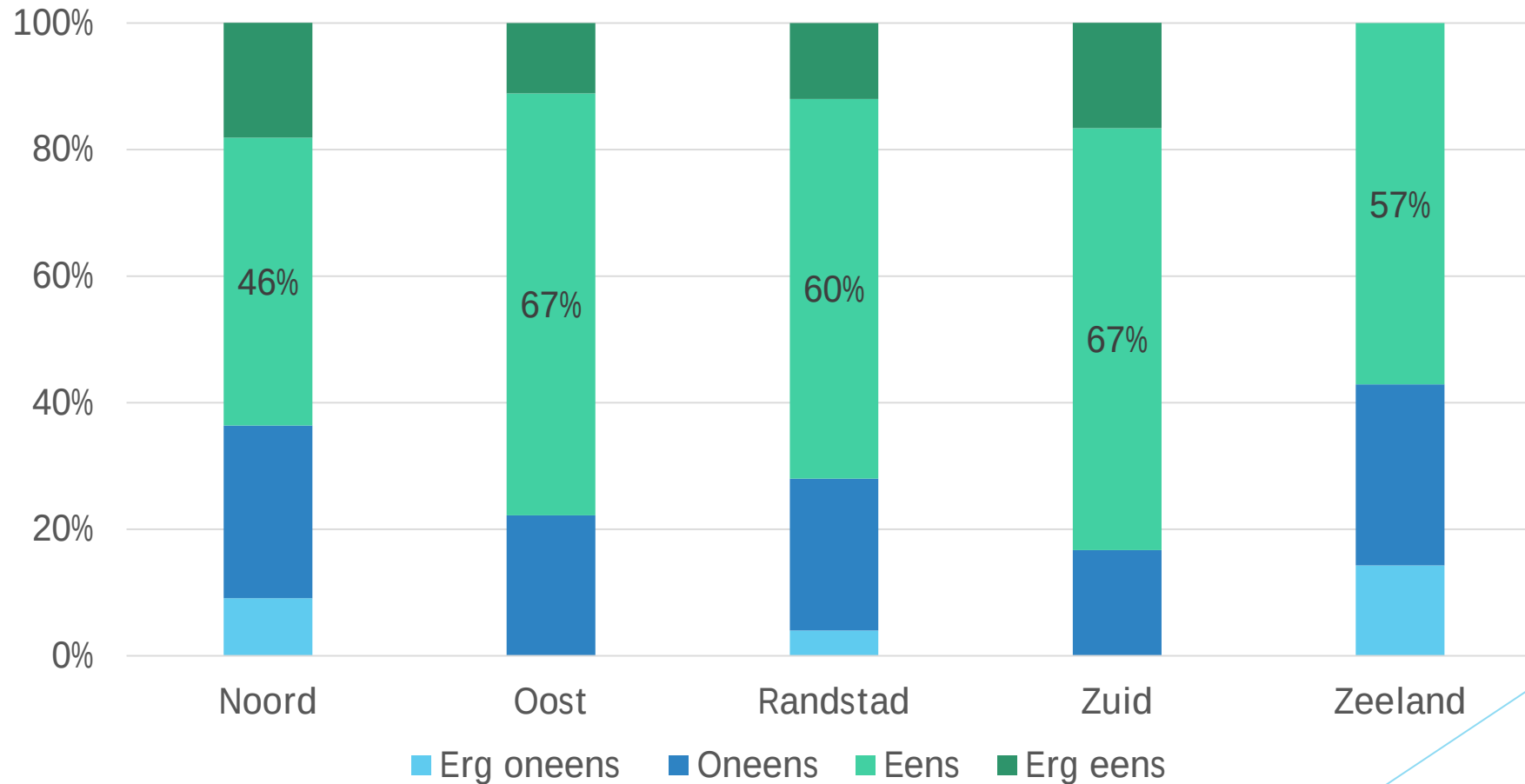
Vervolg - In de Statenperiode moeten alle 7 taakvelden een keer worden doorgelicht

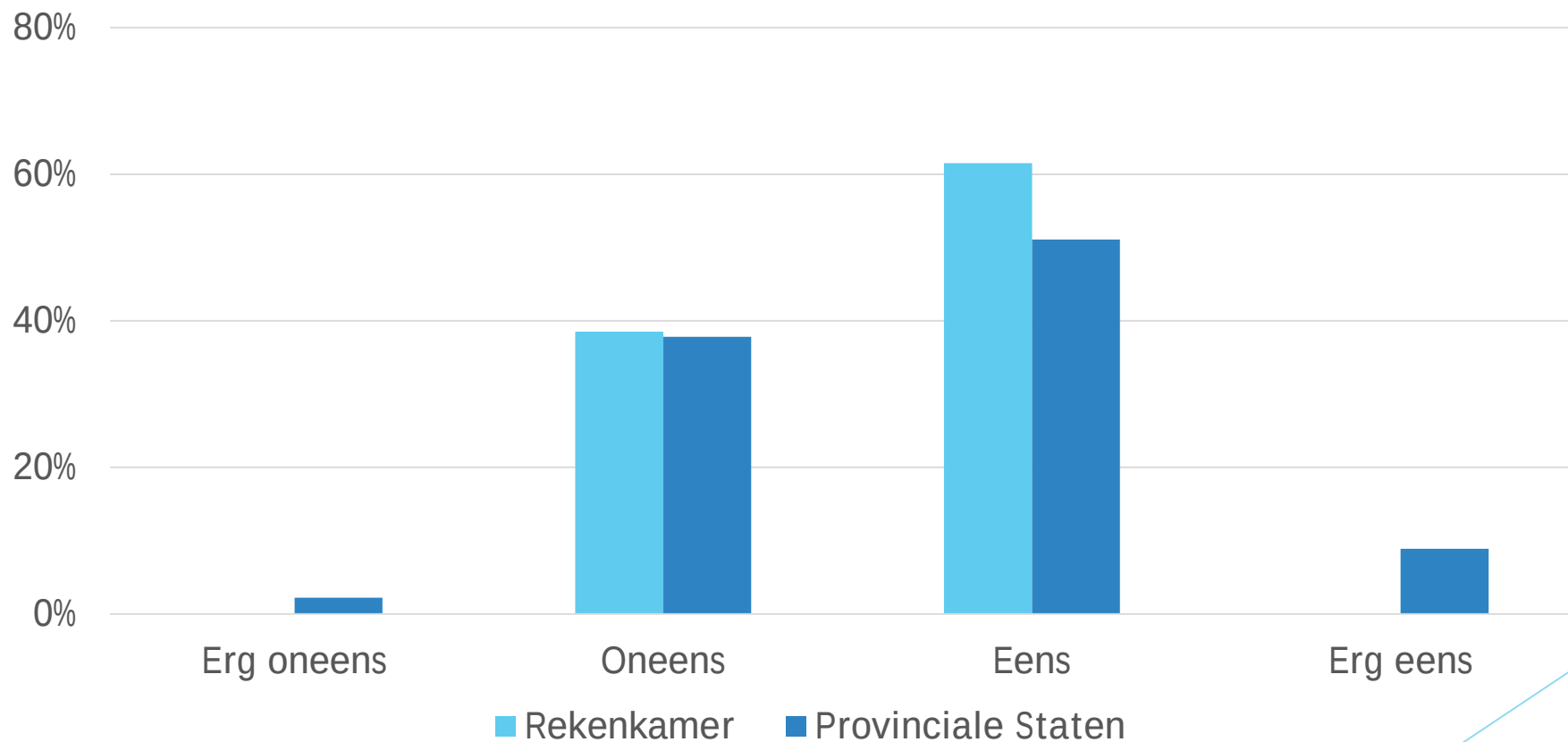
Ieder onderzoeksprogramma moet tenminste 1 terugblikonderzoek bevatten

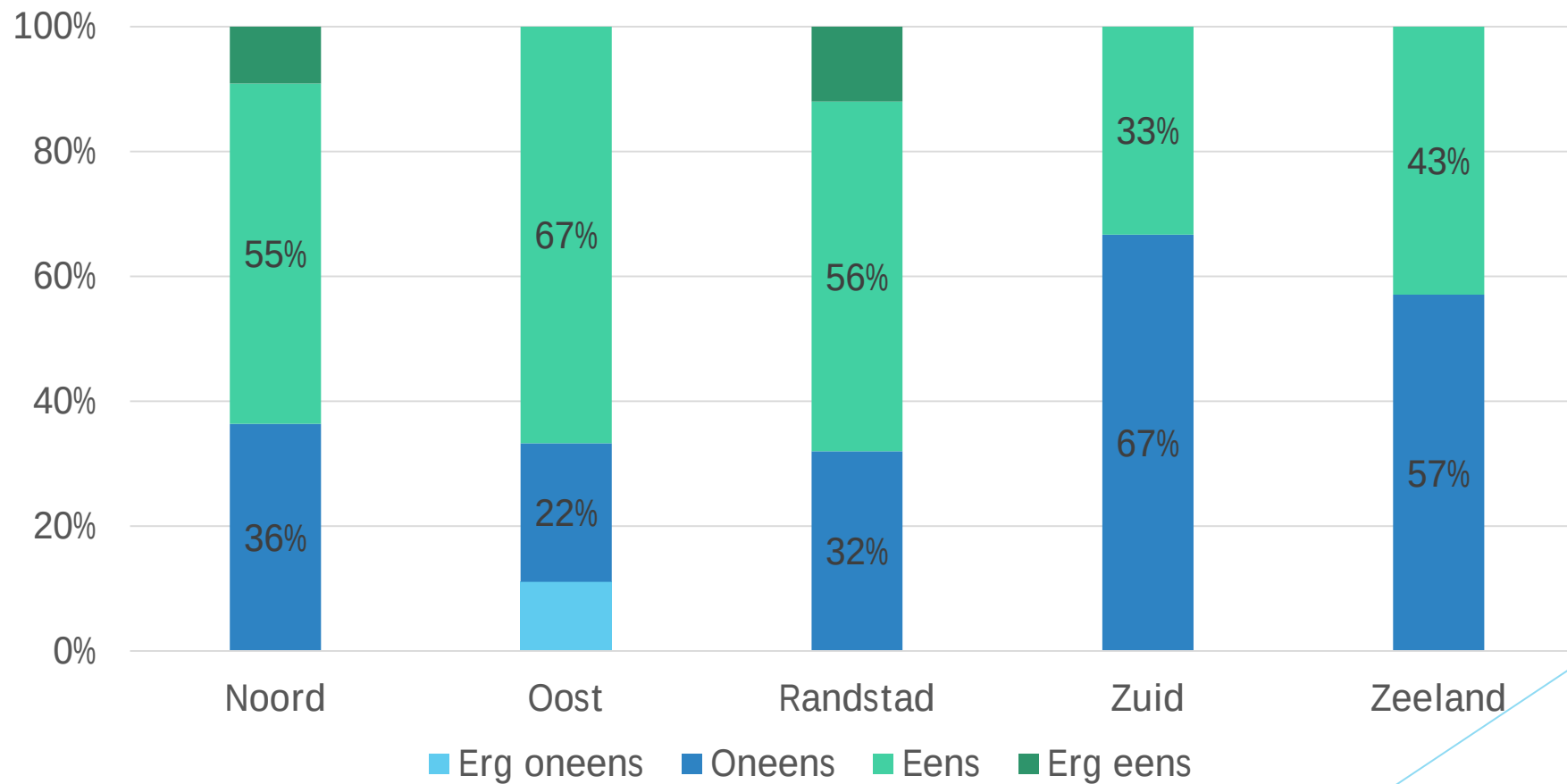
Vervolg - Ieder onderzoeksprogramma moet tenminste 1 terugblikonderzoek bevatten

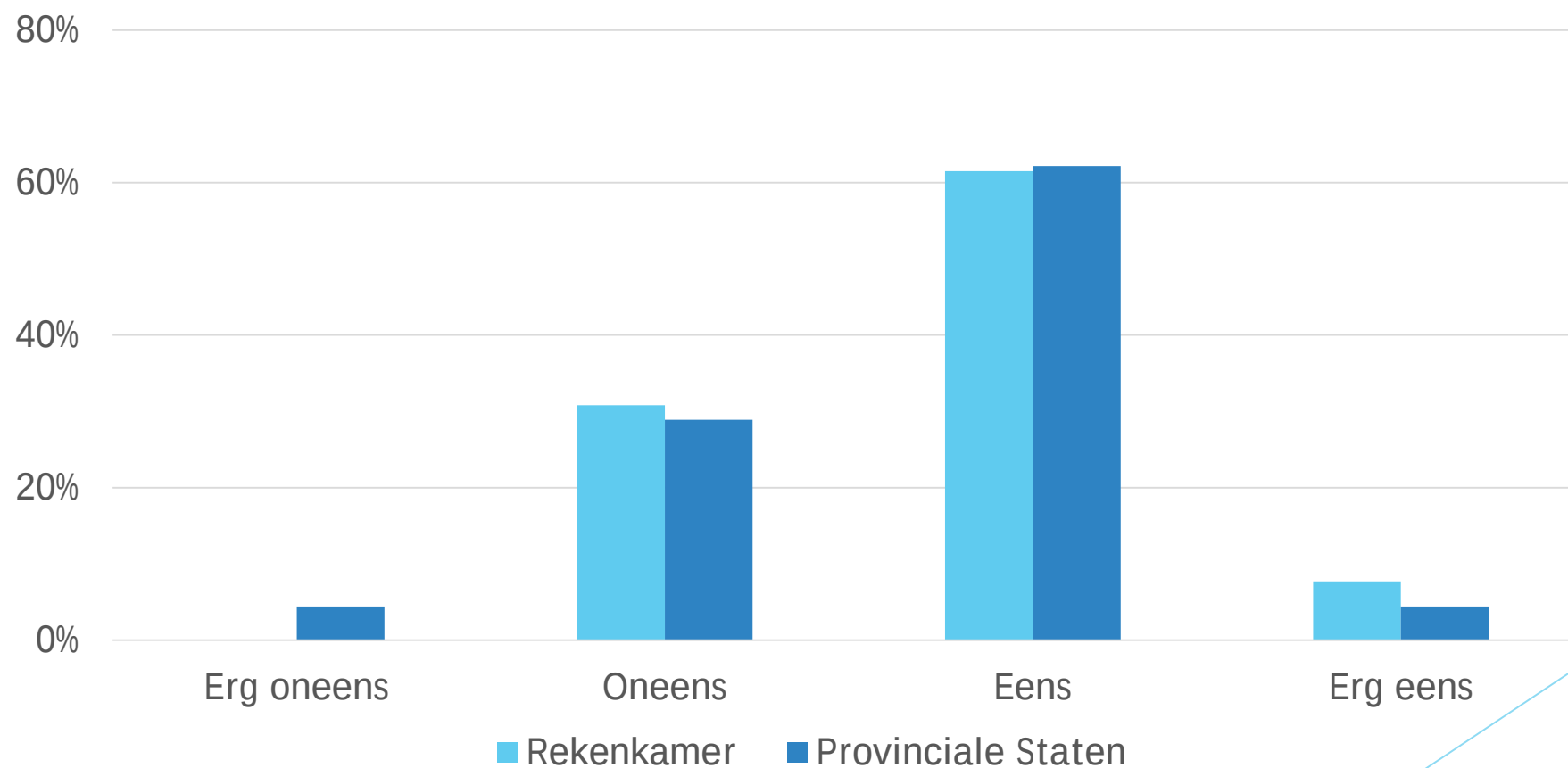
Er moeten vooral complexe onderwerpen in het onderzoeksprogramma

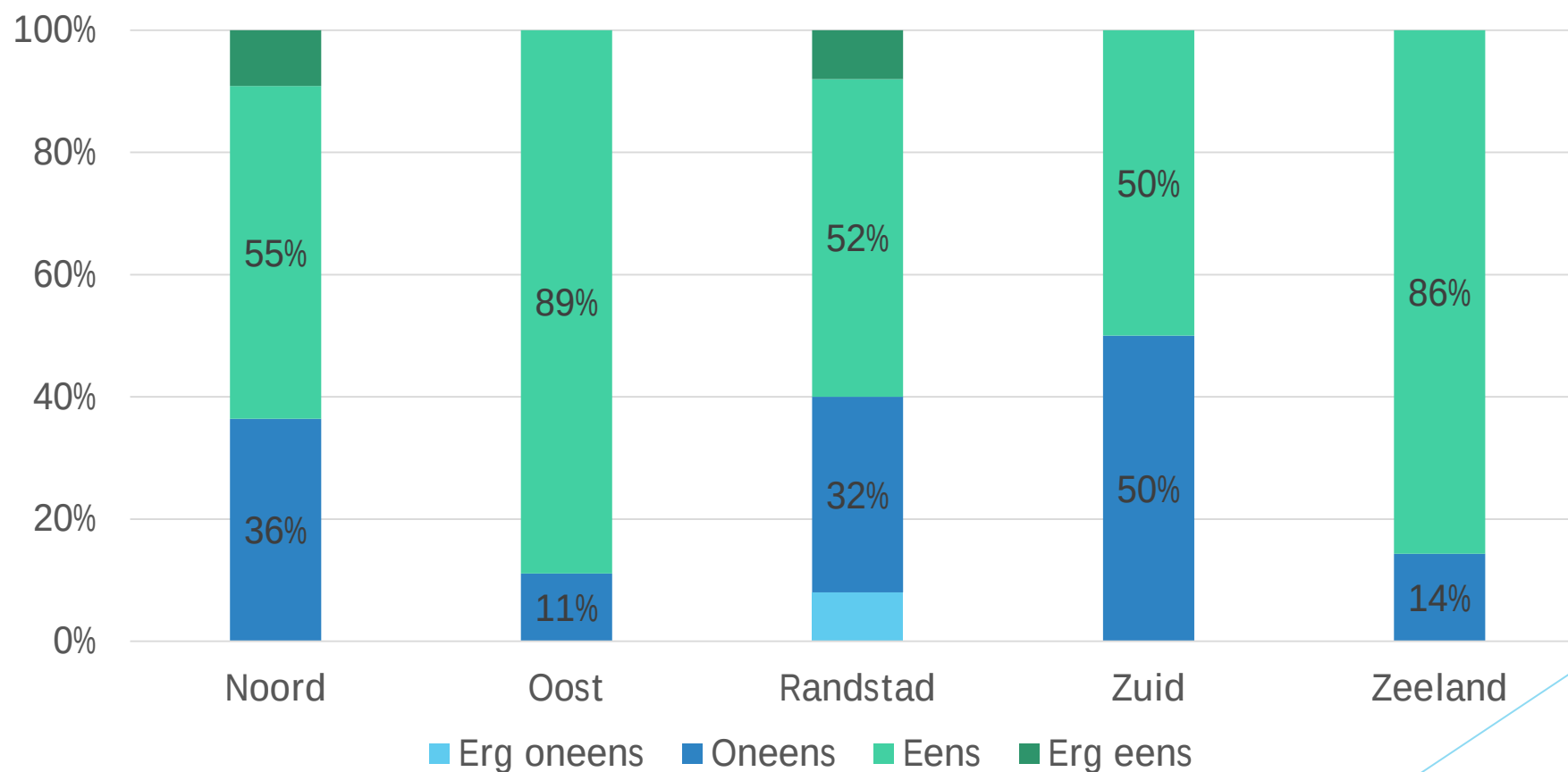
Vervolg - Er moeten vooral complexe onderwerpen in het onderzoeksprogramma

Vaker een quick scan in het onderzoeksprogramma opnemen

Vervolg - Vaker een quick scan in het onderzoeksprogramma opnemen

3. De middelen waarover de RK beschikt zijn..?

